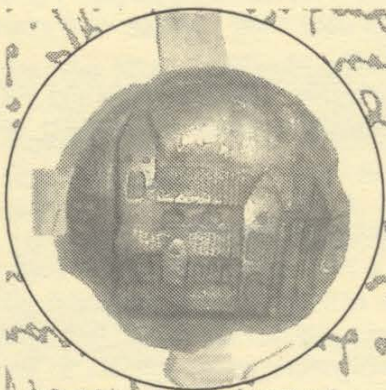

HuppelDePup

HET TIJDSCHRIFT VOOR DE GENEALOOG MET GRONINGSE VOORoudERS

DOOPIN-
- SCHRIJVING - HU-
WELIJKSINSCHRIJVING -
HUWELIJKS-CONTRACT - PREFE-
RIEEL - SCHULDPROTOCOL -
BOEK - RECHTERLIJK,
REGISTER - WEESKAMER -
S - BREUKDODENBOEK - BE-
HOIEREN - CIVIELE ZAKEN - CRIM-
INERZEGELING - BEGRAAFINSCHRIJV-
ING - ARCHIEF - AKTE - VOOGDENBENOEM-
ING - REGISTERS - TUCHTHUIS - GEBORTEAKTE
DOOPINSCHRIJVING - HUWELIJKSAKTE - LIDMATEN - SE-
KRETARIS - HUWELIJKSBIJZONDERINGEN - SCHEIDINGSK-
AKTE - HUPPELDEPUP
GEVANGENIS - OVERLIJDENSAKTE - MEMORIE
SUCCESSIE - VERKOOPAKTE - NATIONAL
VERPONDING - NOTARIEEL ARCHIEF - L-
ICHTENTIES - ME-
STEMGEREG-
BOEDELIN-
- TAXATIE
PROCLA-
STENPA-
PROCL-
GILDE
CLAMATI-
WEERBAR-
ORDONI-
VONN-
PROC-
DE

HuppelDePup, Afdelingsorgaan Nederlandse Genealogische Vereniging afdeling Groningen Jaargang 12, nummer 2

HuppelDePup

wordt uitgegeven door de NGV (Nederlandse Genealogische Vereniging) afdeling Groningen en verschijnt drie keer per jaar.

Abonnementen

HuppelDePup wordt gratis toegestuurd aan de leden van de NGV afdeling Groningen.

Overige leden van de NGV kunnen zich abonneren middels een bijkomend of gezinslidmaatschap (à € 8,50 per afdeling/lidmaatschap) van de afdeling Groningen. Dit kunt u aanvragen bij de landelijke ledenadministratie: NGV, Postbus 976, 1000 AZ Amsterdam. Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met de afdelingssecretaris.

Andere belangstellenden kunnen een los abonnement nemen op HuppelDePup door overmaking van € 8,50 op girorekening 556 30 62 t.n.v. NGV afdeling Groningen te Groningen o.v.v. 'Abonnement HuppelDePup'.

Opzeggen van losse abonnementen schriftelijk vóór 1 november van het lopende jaar.

Oude nummers en jaargangen

Losse nummers, voorzover voorradig, kosten € 3,00. De jaargangen 1994 t/m 2004 (met index) kosten € 8,50 per jaargang, drie jaargangen kosten € 20,00, vijf € 27,50 en elke volgende jaargang € 4,50.

Deze kunnen verkregen worden door het verschuldigde bedrag over te maken op de hierboven genoemde girorekening o.v.v. de gewenste nummers/jaargangen.

Tevens worden ze (met korting) aangeboden tijdens de afdelingsbijeenkomsten.

Schrijvers-exemplaren

Schrijvers van artikelen kunnen auteursexemplaren verkrijgen tegen een gereduceerd tarief, mits vooraf aangevraagd.

Kopij voor HuppelDePup

Kopij voor het volgende nummer uiterlijk half juli 2005 toesturen aan het redactieadres: Snelliusstraat 28, 9727 JN Groningen of via e-mail hjehartog@wanadoo.nl.

Enige spelregels

- Het spreekt vanzelf dat kopij grotendeels betrekking dient te hebben op Groningen.
- Bij voorkeur insturen via e-mail, op floppy (met een afdruk) of duidelijk geschreven/getypt.
- Hoewel we uiteraard blij zijn met elke inzending, worden meerdere bijdragen van één inzender verspreid over diverse nummers van HuppelDePup.
- Te lange artikelen kunnen door de redactie worden bewerkt/ingekort in overleg met de auteur.

Verantwoordelijkheden

De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de stukken die zijn voorzien van een naam. De redactie behoudt zich het recht voor artikelen te weigeren, te redigeren, in te korten en enigszins aan te passen evt. in samenspraak met de schrijver van het artikel.

Eerder en elders gepubliceerde artikelen worden niet geplaatst. Artikelen worden opgenomen in volgorde van ontvangst en/of belangrijkheid, een en ander ter beoordeling van de redactie.

Advertenties

Indien u een advertentie wilt laten opnemen in de volgende HuppelDePup, wordt u uitgenodigd te informeren naar de zeer interessante advertentie-tarieven. De penningmeester dhr. G. Zuidema (tel.: 050-5776363) zal u graag alle benodigde informatie verstrekken.

Leden met niet-commerciële advertenties (bv.: te koop aangeboden) krijgen korting.

Website NGV afdeling Groningen:

<http://www.ngvgroningen.nl>

Inhoud HuppelDePup

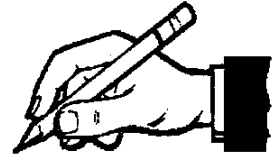
mei 2005, jaargang 12 nr. 2

Voorwoord	33
NGV 60 jaar	33
Afdelingsprogramma	34
Agenda	35
Databestand Contactdienst	35
Genealogisch voorstellen.	36
Bezoek aan Weesp	37, 62
Van de bestuurstafel	38
Naamslijsten VIII: Exercitieleden te Usquert, 1787	41
Familiedrama Dontje	42

Hindrick van Laer	45
Huwelijksadvertenties 19 ^e eeuw	48
Aafke Meertens	50
Handel	53
Werk, water en wafels.	54
Kermisklanten	57
Allemaal@l digit@l (vijftien)	58
Nieuws van de archieven.	60
Boekenrubriek.	61
Vragenrubriek	63

Voorwoord

Bert Kranenborg

Voor u ligt alweer een nieuw nummer van HuppelDePup, met daarin weer veel boeiende artikelen, zoals een heus familiedrama en andere interessante ontdekkingen. Ook hoeft u dit keer niet naar "Stad" voor de meikermis, want u kunt er in dit blad van genieten.

Voor de NGV is dit een feestelijk jaar, want ze bestaat zestig jaar. U weet waarschijnlijk al dat de jaarlijkse genealogische dag dit jaar op 21 mei in Steenwijk gehouden wordt. Daar is onze afdeling met een stand aanwezig.

Noteert u die datum en de data van de lezingen en vergaderingen alvast in uw agenda, want voor u het weet heeft u iets interessants gemist! Deze data kunt u vinden in het afdelingsprogramma.

Namens de redactie wens ik u veel leesplezier met dit nummer, en een fijne zomer met veel mooie genealogische ontdekkingen.

NGV 60 jaar

Zoals in een eerdere publicatie is vermeld ligt het in het voornemen ter gelegenheid van de viering van het jubileum een CD-rom met kwartierstaten uit te geven.

De kwartierstaten dienen te bestaan uit **vijf volledige generaties** (31 kwartieren).

De inzender van de kwartierstaat is verantwoordelijk voor de juistheid van de ingezonden gegevens en voor het voldoen aan de Wet Bescherming Persoonsgegevens.

Kwartierstaten kunnen als volgt worden ingezonden:

☛ per e-mail aan: **kws@jub2006.ngv.nl**

Als bijlage één of meer gedcom-bestanden toevoegen .

Als uw programma niet in staat is een deexport te maken en u toch van plan bent een heel bestand in te zenden, dient u aan te geven welke persoon de kwartierdrager is.

☛ per diskette, met gedcom-bestand(en) toegevoegd, aan:

Thijs van Veen, Poortersdreef 1, 3824 DL Amersfoort.

☛ kwartierstaat op papier, eveneens te zenden aan **Thijs van Veen** op voornoemd adres.

Noot: de Voorbereidingscommissie laat weten dat opname van papieren kwartierstaten op de CD-rom mede afhankelijk is van de hoeveelheid werk die dit voor de samenstellers met zich meebrengt.

Opm.: Indien gewenst kan een beschrijving van een gedcom-export voor de volgende genealogie-programma's worden verstrekt: Aldfaer, Pro-Gen, Stamboom de luxe versie 3 en versie 4, Haza-Data, Haza-21, GensDataPro. Op te vragen bij de secretaris van de afdeling: R. Ploeger, Grutto 16, 9728 XJ Groningen, tel. 050-5251509, ruploeger@hetnet.nl.

Bij de voorplaat

Idee en uitvoering Antonia Veldhuis

Links:

1. Zegel stad Groningen.
2. Handtekeningen van de broers Derck en Berent Lijphart. (Statenarchief Drenthe, 17e eeuw).

Rechts:

3. Kaart van Groningen, gezien vanuit zee.
4. Bouwina Kamer, geb. Woldendorp 22-2-1850, overl. Leeuwarden 10-12-1925, geh. met Willem Beintema. Foto is bewerkt.
5. Startadres voor internetonderzoek.

Afdelingsprogramma najaar 2005

Joop van Campen en Nico de Oude

Alle afdelingsbijeenkomsten in deze periode vinden plaats in de **Groninger Archieven, Cascadeplein 4 te Groningen**, in het verlengde van het hoofdstation tussen het Emmaviaduct en het Hoornsediep; vijf minuten lopen vanaf bus- en NS-station.

Woensdag 21 september 2005

Aanvang : 20.00 uur (zaal open 19.30 uur)

Thema : *Oude akten en familiegeschiedenis*

Spreker : dhr. R.H. Alma

Iedere genealoog heeft er vroeg of laat mee te maken: als de doop-, trouw-, en begraafboeken geen informatie meer geven over het vroege voorgeslacht, komt op een gegeven moment de vraag "Wat kan ik nog meer vinden?".

De Groninger huwelijkscontracten zijn als aanvullende bron natuurlijk goed bekend, maar er zijn nog veel meer akten die informatie kunnen bieden en die lang niet zo goed ontsloten zijn.

In deze lezing wordt ingegaan op het belang van oude akten voor de beoefening van de genealogie. Met name de periode van vóór 1600 verdient daarbij de aandacht, omdat die door het project Digitaal Oorkondeboek Groningen en Drenthe goed toegankelijk worden gemaakt. Daarmee is een middeleeuws voorgeslacht niet langer voorbehouden aan een paar bekende families.

Woensdag 19 oktober 2005

Aanvang : 20.00 uur (zaal open 19.30 uur)

Thema : *Een boedelinventaris opent deuren die gesloten waren*

Spreker : mevr. J. van Keulen

Boedelinventarissen worden veelal opgemaakt na iemands overlijden en geven een beeld van het bezit van betrokkene, en vooral ook van de waarde van zijn of haar bezit. Natuurlijk wordt er niet alleen achter deuren gekeken: het gaat om roerende en onroerende goederen en zelfs schulden komen aan de dag.

De lezing behandelt de situatie in Groningen aan de hand van de vragen: wie er boedelbeschrijvingen maakten, met welk doel en wat u er als onderzoeker mee kunt. De lezing wordt natuurlijk toegelicht met boedelinventarissen uit de collectie van de Groninger Archieven.

Woensdag 23 november 2005

Aanvang : 20.00 uur (zaal open 19.30 uur)

Thema : *Goederenrecht in de provincie van Stad en Lande*

Spreker : mevr. B.S. Hempenius-van Dijk

Spreekster zal een korte uiteenzetting geven van de regels die in de periode van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden (1477-1795) in de genoemde provincie golden op het terrein van het goederenrecht. Daarbij gaat het om de onderscheidingen die ten aanzien van goederen worden gemaakt, het recht van eigendom en wat daarmee samenhangt en dergelijke zaken.

Agenda

- 21 mei 52^e Genealogische Dag van de NGV te Steenwijk in Theater-, Sport- en Evenementenhal "De Meenthe", Stationsplein 1, van 10–16 uur. De dag wordt georganiseerd door de afdelingen IJssellanden, Drenthe en Friesland. NB Ook onze afdeling is met een stand aanwezig.
- 28 juli Evenement **Groninger Welvaart 2005**. Groots scheepvaartfeest.
- 31 juli Nog niet eerder deed een dergelijke monumentale vloot (ruim 150 historische binnenvaartschepen) de stad aan. Alle informatie over het programma, over de schepen die komen en over de aanvaarroutes is te vinden op www.groningerwelvaart.nl. Ook zijn daar veel mooie foto's te zien en leuke artikelen te lezen over alles wat met scheepvaart en Groningen te maken heeft.
-

Het databestand van de Contactdienst

Lex van der Linden, Hoofd Contactdienst.

De Vaste Kern van de Contactdienst heeft op zijn laatste bijeenkomst besloten om het gehele databestand van ruim 290.000 records op de website van de Contactdienst te plaatsen; tot voor kort was maar een deel hiervan op onze website te zien. Hiermee voldoen we o.a. aan het verzoek van diverse CALS'n maar ook vanuit het oogpunt dat internet een steeds belangrijker medium voor de genealoog aan het worden is; kwaliteit en volledigheid worden hierbij steeds belangrijker.

Stilstand is tegenwoordig achteruitgang en daarom zijn we van plan om actief het bestand te gaan uitbreiden door de mogelijkheid op te nemen van een hyperlink. Hiermee willen we bereiken dat genealogen met een eigen website ook hun gegevens in onze database kwijt kunnen en onderzoekers dan via de hyperlink op hun website terecht komen; een e-mailadres of een postadres kan natuurlijk ook. We zullen vanuit de Vaste Kern actief eigenaren van familie-websites gaan benaderen met het verzoek of zij hun gegevens willen plaatsen; vrijwillig aanmelden n.a.v. dit stukje is natuurlijk mogelijk en zeer welkom.

We zijn er vanuit gegaan dat er geen noemenswaardig bezwaar zal zijn tegen het tonen van een postadres, want dit adres wordt alleen zichtbaar nadat er op een familienaam is gezocht en vervolgens wordt 'doorgeklikt' op het lidnummer, net als bij het tonen van het e-mailadres. Deze adressen werden al op verzoek verstrekt en waren ook voor iedereen op te vragen en te zien bij de CALS'n op de diverse bijeenkomsten. Een mailing om iedereen hiervan op de hoogte te stellen zou op een onvoorziene kostenpost komen en deze weg leek ons het meest effectief.

Nu zullen er ongetwijfeld enkelen zijn die niet willen dat hun postadres zichtbaar is op de website; voor hen zijn er twee mogelijkheden:

- of zij geven een e-mailadres,
- of zij geven aan dat ze gebruik maken van de mogelijkheid dat er vermeld gaat worden dat het postadres opgevraagd kan worden via het e-mailadres van de Contactdienst.

Volgens ons kunnen wij op deze manier aan een ieder tegemoet komen, tevens hopen wij dat hierdoor de Contactdienst weer een groei gaat doormaken en daarom nodig ik iedereen uit om zijn of haar gegevens bij ons aan te bieden.

Genealogisch voorstellen

Nico de Oude en Antonia Veldhuis

In deze rubriek komen (nieuwe) leden aan het woord die zich voorstellen, vertellen aan welke namen ze werken en wat hun andere hobbies zijn.

Wilt ú zich ook voorstellen: Mailtje, briefje of telefoontje naar antonia.veldhuis@hetnet.nl (voor adres zie omslag) en u staat hier een volgende keer.

De heer **J.B.M. Wind** (lidnr. 130729) doet sinds drie jaar aan genealogisch onderzoek. Dat betreft de families Jacobs in de Pekela's, Wind in Veendam en in de omgeving van Bielefeld (Duitsland), Ernst in Veendam en Meijer in Veendam en de Pekela's. Daarnaast heeft hij fietsen, schaatsen en vissen als liefhebberij.

De heer **G.D. Bouwman** is ruim een jaar bezig met onderzoek naar de familienaam Bouwman (gemeente Eemsmond) en naar de namen Huizinga en Huizenga (beide in de gemeente Stedum). Hij mist een beperkt aantal overlijdensdata in zijn bestand en zou het op prijs stellen indien leden van andere afdelingen beschikbaar zijn om in hun plaatselijke of regionale archieven hiernaar onderzoek te doen. Vanzelfsprekend is hij bereid om in ruil hiervoor in zijn eigen regio of in de Groninger Archieven voor die leden iets op te zoeken. Zijn e-mail adres is g.d.bouwman@planet.nl.

De heer **J. Offereins** doet onderzoek naar de naam Eisses uit Haren. Hij is vijf jaar bezig met genealogie.

De heer van Dam schrijft in zijn mail: "Bij deze wil ik mij voorstellen in de rubriek Genealogische voorstellen. Mijn naam is **Eddy van Dam**, geboren in de stad Groningen, maar al decennia lang woonachtig in Amsterdam. Ik ben al meer dan 20 jaar, met tussenpozen, bezig met onderzoek naar o.a. de families Van Dam, Tonnis de Graaf, Wagenaar (in het begin heel intensief met Tobias Wagenaar), Hoff (uit Tolbert), Jasper, Groothuis (uit Groningen), Eltingh, Wolt(h)ers, F(i)ebel uit Groningen, Helder (uit Noordhorn), Hoving (uit Zevenhuizen) en Hoeksema (uit Tolbert en Niebert). Andere hobbies zijn tuinieren (volkstuint), alles wat met het chocolademerkt Droste te maken heeft (alles is welkom), fietsen en hardlopen. Mijn e-mail adres is eddyvandedam@hetnet.nl."

De heer **J.A. Maring** uit Tolbert mailt: "Mijn naam is Hans Maring (e-mail: jamaring@knmq.nl, website: www.jamaring.com), ik doe met tussenpozen al bijna 20 jaar onderzoek naar mijn eigen familie Maring in de ruimste zin van het woord. De voorlopige resultaten zijn op mijn website te zien. Ik ben getrouwd en heb drie jonge kinderen, woon en werk in Tolbert. De familie Maring heeft zijn wortels op het Hogeland en is de enige familie Maring uit Nederland. De oudst bekende voorouder, Harm Cornelis, was landbouwer bij Garsthuizen. In Duitsland komt de naam wel vaker voor (niet gerelateerd aan mijn familie).

Helaas heb ik door mijn werk te weinig gelegenheid om de echte archieven te bezoeken; gelukkig is er steeds meer toegankelijk via internet. Ik werk aan twee belangrijke kwartierstaten: die van mijn zoon Herman Jan en die van mijn vrouw Maaïke Feenstra. Dit laatste geslacht is al uitgebreid beschreven in het "blauwe boekje", Nederlands Patriciaat. Maar over haar moeders voorouders valt nog genoeg te ontdekken, al is dat dan wel in Friesland. Daarnaast is mijn grote ideaal om een parenteel van de oudst bekende voorouders met de naam Maring (Cornelis Harms en Bauke Jans) van

de familie te publiceren inclusief de over diverse continenten uitgezworven leden van de familie.

Als hulpmiddel gebruik ik al langere tijd het genealogisch programma Haza-Data. Sinds kort ben ik overgestapt op de windowsversie Haza-21”.

De heer **E. Snier** (e-mail: Rie.evertsnier@ncrvnet.nl) is net begonnen met genealogisch onderzoek. Dat richt zich dan ook op de naam Snier en wel uit Wildervank en omgeving. Daarnaast houdt hij van reizen met de caravan en leest graag.

De heer **T. Dorenbos** (e-mail: tammo.dorenbos@bleuwin.com) doet sinds twee jaar onderzoek naar de naam Dorenbos uit de gemeentes Sappemeer, Noordbroek en Slochteren. Hij woont in Zwitserland en de archieven zijn voor hem dus niet naast de deur. Wellicht zijn er leden die een handje kunnen helpen.

De heer **S.A. Kooi** (e-mail: skooi@xs4all.nl) is al enige jaren lid en meldt dat hij onderzoek doet naar de namen Winter en Kooi uit Groningen en Hunsingo. Ook hij houdt het niet alleen bij genealogie, want ook fotografie, koken, geschiedenis en lezen nemen de nodige tijd in beslag.

De heer **J.J. Jager**, lidnr. 130826 doet onderzoek naar de families Bos (Siddeburen), Jager (Gouda en Leiden) en Brokaar (Gouda).

Bezoek aan het Verenigingscentrum in Weesp (I)

In alle vroegte (7.15 uur) op 26 februari j.l. verzamelden elf leden van onze vereniging zich in de stationshal in Groningen voor de reis naar Weesp. Het vroege tijdstip vertaalde zich bij het loket waar de lokettist het toepassen van de kortingskaarten niet geheel juist behandelde. Gelukkig was ieder op tijd van een kaartje voorzien en kon de trein ons, met een overstap in Amersfoort, naar Weesp vervoeren.

Onder de bezielende leiding van Thijs IJzerman wandelden we via een mooie, misschien iets te lange route naar het Verenigingscentrum, waar we hartelijk werden verwelkomd. Onder het genot van een kop koffie en koek kregen we instructie over het vinden van de voor ons zo begeerde gegevens. Dit was wel nodig om enigszins de weg te vinden in de geweldige hoeveelheid gegevens van allerlei aard, zoals miljoenen knipsels, bidprentjes, boeken, tijdschriften, heraldische gegevens, etc. Gegevens zijn te vinden via de computer en ook handmatig.

Ieder ging daarna aan de slag. De hulp van een aantal zeer gedreven, deskundige en enthousiaste “vrijwilligers” bleek voor de meesten van ons een pure noodzaak te zijn. Wij hebben deze hulp, vooral als het ging om het lokaliseren van naar het buitenland geëmigreerde familieleden maar ook soms onze voorouders uit het buitenland, als zeer prettig ervaren. U begrijpt het wel, zoals meestal bij het bezoek aan een archief vliegt de tijd en zo was het 16.00 uur voor we het wisten. De terugreis naar Groningen werd gebruikt voor veel geanimeerde gesprekken over de “vondsten”. De sfeer die heerste in de groep op deze dag hebben wij als zeer plezierig ervaren.

Rest ons om onze Vereniging en in het bijzonder Thijs IJzerman te bedanken voor het organiseren van deze zeer boeiende en leerzame dag.

Fenny en Gerard Dambrink

Van de bestuurstafel, B + B (Bestuur en Beleid)

Thijs IJerman, afdelingsafgevaardigde

Op 23 april jl. vond de jaarlijkse voorjaars Algemene Vergadering (AV) plaats in Utrecht. Direct bij aanvang werd een ogenblik stilte in acht genomen ter herdenking van de heer Frans Manche, hoofd van de Onderzoekruidienst, die eerder dit jaar plotseling overleed. Hij was ook bijzonder actief binnen de Pro-Gen gebruikersgroep.

Bij de opening kon de voorzitter, dhr. Trap, mededelen dat er met het Centraal Bureau voor Genealogie gesproken is over een erkenning van elkaars lidmaatschap/donateurschap. Geen van beide organisaties voelt hier voor omdat het niet in het belang van de NGV noch van het CBG is. Er zijn veel leden van de NGV donateur ('vriend') van het CBG en andersom. Bij erkenning van elkaars lidmaatschap/donateurschap zou men al gauw kiezen voor een van beide organisaties waardoor de inkomsten sterk terug zouden lopen met alle gevolgen van dien. Samenvoeging van beide organisaties is ook niet aan de orde, het CBG zit niet op de NGV te wachten en beide organisatie beschouwen elkaar als complementair. Nog daargelaten dat de NGV een vereniging is en het CBG een stichting.

Tijdens de vorige AV was er door de afd. Computergenealogie (CG) een motie ingediend om tot een nauwe samenwerking te komen met seniorweb en om de inkomensproblematiek van 65+-ers ter kennis te brengen van het parlement. Het hoofdbestuur (HB) wees de motie af omdat het seniorweb geen genealogische organisatie is en men alleen samenwerkingsovereenkomsten wil aangaan met andere genealogische organisaties. De inkomensproblematiek van ouderen is geen aangelegenheid voor de NGV; bovendien heeft de NGV daarin onvoldoende inzicht. De motie werd met een overgrote meerderheid verworpen. Het HB heeft zich ook gebogen over de suggestie van differentiatie van het lidmaatschap (bijv. alleen lid van een afdeling). Dit punt komt nader aan de orde bij de statutenherziening maar vooralsnog voelt het HB er weinig voor. Men beschouwt Gens Nostra (GN) als een blad voor *alle* leden. Wel is er overleg met onze Vlaamse zustervereniging over vormen van samenwerking. Met de Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen (de 'Mormonen') is inmiddels een overeenkomst getekend waardoor het Verenigingscentrum (VC) in Weesp is erkend als Familiehistorisch Centrum. Het is nu wachten op de materialen. De waarde van het VC voor de Wet Onroerende Zaken is enkele tonnen hoger dan waarvoor het is aangeschaft. Het HB heeft dan ook een bezwaarschrift ingediend. Van wijlen mevr. Klop uit Hilversum werd een legaat ontvangen van € 11.000,-, wat in dank is aanvaard.

Naar aanleiding van het jaarverslag van het secretariaat heb ik nog eens gevraagd naar de stand van zaken van het verenigingsarchief. De vorige AV heb ik enkele suggesties gedaan om dit te ordenen en te inventariseren. Naar ik heb begrepen hangt een en ander samen met het karakter van het archief; een buitenstaander zou eerder geneigd zijn bepaalde zaken weg te gooien dan iemand die de NGV goed kent. De heer Van Velius, tevens lid van de Commissie Collectiebeheer (CCB, een commissie die het HB adviseert over de collecties op het VC) deelde mee dat hij al een blik heeft geworpen op het archief en dat hij, als de werkzaamheden van de commissie beëindigd zijn, zich met het archief bezig wilde gaan houden. Hij is in het dagelijks leven archivaris.

Op advies van de CCB heeft het VC besloten om geen grote knipsels meer te accepteren. De kwaliteit en inhoud van deze knipsels zijn erg wisselend. De soep wordt uiteindelijk niet zo heet gegeten als hij wordt opgediend. Als er grote knipsels zijn met een sterke genealogische waarde, dan zullen deze toch nog geaccepteerd worden. Ik heb gevraagd om de knippers in het land van een en ander via de knipselscoördinatoren of rechtsreeks van het een en ander op de hoogte te stellen, opdat zij ook weten waar ze aan toe zijn. Het HB zegde dit toe.

Hoewel de AV in het algemeen terughoudend is met betrekking tot de financiën van de afdelingen, kon men er deze keer niet onderuit om de financiën van de afd. CG te bespreken. Deze afdeling had in 2004 een verlies geleden van € 11.785,-. Volgens de penningmeester van het HB, dhr. De Lange, zijn de reserves van de afd. CG in feite teruggelopen tot nihil. De oorzaak van dit grote verlies is onder ander de restyling van het afdelingsblad waardoor het ook veel duurder is geworden (€ 12.000,- meer dan begroot). Ook de bestuurskosten waren meer dan verdubbeld t.o.v. de begroting. Voor programmatuurontwikkeling werd € 16.000,- meer uitgeven dan begroot maar ook € 32.000,- meer ontvangen dan begroot. De toelichting in het financieel verslag was tamelijk summier. Dit riep uiteraard vragen op bij de afgevaardigden. Zo heb ik gevraagd of er geen offerte was aangevraagd voor het nieuwe afdelingsblad en of het bestuur soms wekelijks vergaderd heeft dan wel een betaalde bestuurder heeft aangetrokken. Bij een goede boekhouding zie je in de loop van het jaar toch dat je ver over je begroting heen gaat. Bij de ontwikkeling van het nieuwe programma Gens Data Pro (GDP) bleek dat de programmeur van het vorige programma nog recht had op bepaalde vergoedingen. Dit dreigde bijna tot een rechtzaak te komen maar uiteindelijk heeft men dit weten af te kopen. Over de mogelijke offerte en de boekhouding kreeg ik geen duidelijkheid. Onder bestuurskosten zijn ook kosten geboekt die beter onder andere posten thuis hadden gehoord waardoor de bestuurskosten nu een vertekend beeld geven. Dhr. De Lange kon niet alles ophelderen omdat hij ook niet over alle informatie beschikte. Uiteraard is het in de eerste plaats een aangelegenheid van de afd. CG maar hij had zich als eindverantwoordelijke toch beter moeten laten informeren. Het HB heeft met de afd. CG afgesproken dat men ieder kwartaal zal rapporteren en het HB zal de afdeling nauwlettend volgen. De voorzitter van de afd. CG, dhr. Te Meij, wees er nog op dat de afdeling in het verleden grote sommen heeft bijgedragen aan de automatisering in het VC die in dank zijn aanvaard. Hij vond het in dat licht toch wat dubbel dat men nu massaal over zijn afdeling heen viel, temeer daar de afdeling zichzelf bedruipt en geen geld uit de algemene middelen ontvangt.

Opvallend was ook dat de regionale afdelingen, evenals voorgaande jaren, minder uitgegeven hebben dan begroot. Volgens de penningmeester zijn de afdelingen geneigd om vrij ruim te begroten. Hij pleitte er voor dat er meer reëel begroot wordt.

Van de zittende bestuursleden werden de heren Trap, Vennik en De Wit herkozen. De kandidatuur van de heer De Wit was enigszins omstreden omdat hij tevens penningmeester is van de afd. CG. Naar aanleiding van de desastreuze cijfers van de afd. CG was hij als penningmeester afgetreden maar op dringend verzoek van de afdeling blijft hij nog een jaar. Het HB wil in dit jaar ook bezien of dhr. De Wit kan blijven functioneren maar heeft vooralsnog vertrouwen in zijn persoon. Als nieuw bestuurslid werd gekozen de heer J.Th. Wesseling uit Den Haag die de heer Van der Horst als 2^e secretaris zal gaan ondersteunen.

In de rondvraag werd nog gevraagd naar de consequenties van een zeer recent arrest van het gerechtshof te Arnhem waardoor vrijwilligers bij verenigingen e.d. als werknemers beschouwd moeten worden. Als hen tijdens hun vrijwilligerswerk wat overkomt, kan de organisatie aansprakelijk zijn. Dit kan grote gevolgen hebben voor de NGV als vrijwilligersorganisatie. Het arrest was nog zo recent dat het HB hier nog niets over kon zeggen maar onderzocht wordt in hoeverre dit gedekt wordt door onze verzekeringen. Ik heb er voor gepleit om de afdelingen te voorzien van promotiemateriaal, zoals een NGV-vlag en/of een promo-wand om de herkenbaarheid op markten e.d. te vergroten. Het HB zag het nut hier wel van in en zal het nader bekijken.

Door het ontvallen van de heer Manche is er een vacature bij de Onderzoekruildienst. De heer Van der Meulen (Friesland) wilde weten of daar al in voorzien is. De secretaris, dhr. v.d. Horst, antwoordde dat de belangstelling voor de dienst zo sterk teruggelopen is dat overwogen is om de dienst op te heffen doch ook bij slechts een paar aanvragen per jaar heeft de dienst nog wel bestaansrecht. Het HB zoekt nu een nieuw hoofd van dienst.

Het Veenkoloniaal Museum in Veendam . . .

het meest verrassende museum van het noorden !

Sinds oktober 2004 zitten wij in het nieuwe Cultuurcentrum Van Berestejn.
Onze permanente expositie over de Veenkoloniën
is geheel aangepast.

Wij kunnen nu op professionele wijze uw familiereünie
of personeelsuitje verzorgen.

Ook verzorgen wij lezingen over bijv: Vervening in het noorden,
Kapiteinsvrouwen aan boord, Van Snabbeschuit tot Coaster
of over de Landbouw / Industrie

Veenkoloniaal Museum

Museumplein 5, Veendam, tel 0598 364224

www.veenkoloniaalmuseum.nl

Naamslijsten

Willem G. Doornbos, Groningen

VIII Exercitieleden te Usquert 1787

In de roerige periode aan het einde van de achttiende eeuw zijn talloze exercitiegenootschappen opgericht. Eén daarvan was gevestigd te Usquert. In het dossier berustende in het huisarchief Nienoord vinden wij een overzicht van de leden in 1787. Daarbij – hier niet gepubliceerd – bevindt zich ook een overzicht van het wapentuig 'de snaphanen en ammunitie' waarover ieder lid van deze genootschap beschikte.

Namen van de perzonen die te Uskwert hebben geëxcerceert zijn als volgt¹:

✕ Wolter Klimp en zoon Reinder
✕ Kornelis Reinders
Jan Pieters zoon Egbert
Jakob Harms zoon Harm
Klaas Luitjens, wonende bij Luitjen Klasens weduwe
Jan Popkes, wonende bij Luitjen Klasens weduwe
Hiepke Jans stiefzoon Tomas
Tamme Harms zoon Albert
Jan Kornelis wonende als knecht bij Tamme Harms
Jan Klasen Snijder
Loewert Sikkes zoon Hindrik
Egbert, wonende als knecht bij Loewert Sikkes
Kornelis Bouma, wonende als knecht bij Loewert Sikkes
Mattias Derks met zijn knecht Driewes
✕ Jakob Luitjens
✕ Tjeert T. Lanting, commandant
Freerk Egberts
Klaas Michiels
Jan Roelfs Boer met zijn knecht
Fokke Kornelis zijn twee zoons Jakob en Kornelis
Pieter Dojes met zijn zwager Leuje Harms
Klaas Jak. Juist, zijn zoon Jakob en de knecht Jan
Jakob Pieters zijn twee zoons Pieter en Jakob
Sywke Jurjens
Willem Rientjes Bakker
Pieter Ates zoon Allert

Zijnde in de schuur van Wolter Klimp de exercitieplaats geweest en de sterkste drijvers om te excerceren daar dit merk ✕ voor staat.

1 GrA, Menkema Dijksterhuis, inv.nr. 197 (oud inv.nr. 126**), 1787.

Een familiedrama Dontje (Slochteren)

Petronella J.C. Elema, Groningen

Indertijd publiceerde ik in HuppelDePup (jrg. 6 (1999) no. 1, pag. 16-17) een overzicht van een kleine familie Roodborstje. Het verhaal was een groot succes; nog jaren later kreeg ik commentaar en aanvullingen van mensen die van een dochter uit dit gezin afstamden, ook m.b.t. gegevens die ik indertijd niet had gevonden. Ik vermeldde toen al, dat één van deze dochters was gehuwd met een lid van het geslacht Dontje (zie: **Familieboek Dontje**, tweede uitgave 1992; 2 dln., door J.M. Dontje). Ik kom nu nog even terug op het gezin Dontje-Roodborstje, in verband met een familiedrama. De gegevens inzake dit echtpaar en hun kinderen luiden als volgt:

Harm Jans Dontje, ged. Nieuw Scheemda 3-7-1774, dagloner, overl. Slochteren (oud 74 jr.) 24-4-1847, zn. van Jan Harms en Eeje Kornelius, tr. Slochteren 31-1-1802 **Grietje Hindriks Roodborstje**, ged. Slochteren 14-11-1779, overl. Slochteren (oud 80 jr.) 22-1-1860, dr. van Hindrik Hindriks (Roodborstje) en Lukke Kornelis (van Timmeren).

Uit dit huwelijk:

- 1 **Lukje** [ook: **Luktje**] **Harms Dontje**, ged. Slochteren 31-1-1802, overl. Sappemeer (Achterdiep) 16-1-1848, tr. Slochteren 5-11-1831 met **Siabbe Eltjes Damhoff**, geb./ged. Noordbroek 23-6/4-7-1790, dagloner, overl. Groningen (oud 40 jaar) 6-12-1831, zn. van Eltje Siabbes en Grietje Ottes.
Siabbe overleed vrijwel exact een maand na zijn huwelijk, in het Burgerziekenhuis te Groningen. Het sterfgeval is door ziekenhuispersoneel aangegeven, "op het gehoor": hij werd ingeschreven als Sjabbe Heltjes Damma, man van Lokje Harms Doenje!
- 2 **Jan Harms Dontje**, ged. Nieuwolda 18-2-1804, overl. Slochteren 10-8-1824.
- 3 **Hindrik Harms Dontje**, geb./ged. Kolham 20-1/1-2-1807, dagloner, tr. Slochteren 17-9-1831 met **Margijn Roelofs Nijborg**, ged. Scharmer 16-5-1784, dr. van Roelef Joestens en Trijntje Derks; zij was eerder gehuwd met Omge Alberts Huttinga, dagloner, overl. Slochteren (huis no. 165) 8-10-1830.
- 4 **Kornelis Harms Dontje**, ged. Slochteren 6-10-1808, overl. aldaar 8-5-1812.
- 5 **Willem Harms Dontje**, ged. Slochteren 27-3-1811, overl. aldaar 8-5-1812.
- 6 **Kornelis Harms Dontje**, geb. Slochteren 28-11-1812, dagloner, overl. Slochteren (oud 80 jaar, onder de naam **Dontjer**) 23-3-1893, tr. Slochteren 3-6-1843 met **Trijntje Homburg**, geb. Sappemeer 21-12-1812, overl. Slochteren 13-8-1892, dr. van Geert Berends Homburg en Roelfje Gerrits.
- 7 **Willem Harms Dontje**, geb. Slochteren 23-10-1814, dagloner, overl. Slochteren (oud 40 jr.) 7-7-1855, tr. Slochteren 28-10-1843 met **Jantje Amerika**, geb. Noordbroek (huis no. 82) 28-12-1822, overl. Sappemeer (oud 77 jr.) 24-9-1900, dr. van Geertje Luitjens Amerika; zij hertr. Slochteren 15-10-1859 met Gerardus Johannes Straatman, geb. Noordbroek 24-3-1818, schoenmaker, zn. van Franciscus Straatman en Anna Stevens.
- 8 **Marten Harms Dontje**, geb. Slochteren 29-9-1820, dagloner, overl. Slochteren (oud 88 jaar) 8-8-1909, tr. Slochteren 20-1-1844 met **Harmke Hindriks Schuurman**, geb. Slochteren 18-1-1821, dagloonster, overl. Slochteren (oud 87 jr.) 14-4-1908, dr. van Hindrik Jans Schuurman en Zwaantje Hindriks.
- 9 **Geert Harms Dontje**, geb. Slochteren 11-12-1822, dagloner, overl. Sappemeer (oud 25 jr.) 15-5-1848, tr. Sappemeer 12-12-1845 met **Aaltje de Vries**, geb. Sappemeer 15-11-1825, dagloonster, overl. Kleinemeer 12-11-1892, dr.

van Heere Jans de Vries en Trijntje Aaldriks Prikker; zij hertr. Sappemeer 24-5-1856 Jan Bandsma, geb. Groningen 16-12-1831, timmerman, zn. van Johannes Bandsma en Klaaske Watses Pruittsma.

Na het eerste kind, een meisje, werden uit dit huwelijk verder alleen maar jongens geboren. De aandachtige beschouwer zal zien dat het vierde en vijfde kind op dezelfde dag overleden, (resp. drie en een jaar oud) en dat de twee volgende zoons dezelfde namen weer kregen. Doorgaans zal er dan sprake zijn van een besmettelijke ziekte: kinkhoest of kroep, influenza, mazelen... de keuze is eindeloos. In dit geval was er iets anders aan de hand, en dat is waarom ik het woord drama in de mond nam. Het volgende is ontleend aan een toenmalige krant, het *Staatkundig dagblad van het Departement van de Wester-Eems*, no. 39, vrijdag 15-5-1811, blad 3):

Slochteren den 9 Mei.

Gisteren voormiddag had hier een jammerlijk ongeluk plaats. Een huisje, aan geringe lieden toebehoorende, werd, in weinige oogenblikken, een prooi der woeste vlammen. Het geheele huis is, met alles, wat daar in gevonden werd, tot den grond toe afgebrand, waar door de bewoners in de diepste armoede gedompeld zijn. Dan, het geen voornamelijk een gevoelig hart moet treffen, is, dat een kind van 3 jaren, deerlijk in dien brand is omgekomen, en een ander kind van ruim 1 jaar, zoodanig beschadigd is geworden, dat het nog dien zelfden avond overleden is. Daar de ouders van huis waren, kan men niet zeker bepalen, waar door de brand ontstaan is. Elk kan ligt bezeffen, hoe dezelve bij hun te huis komen, te moede waren, toen zij niet alleen hunne geheele bezitting in asch verteerd vonden, maar zig ook van twee hunner geliefde kinderen zoo jammerlijk beroofd zagen. Drie andere kinderen, die een weinig ouder waren, hadden nog wel alle pogingen gedaan, om, zo veel mogelijk, te redden; doch door den sterken brand waren zij daar in verhinderd geworden, en daar het huisje op de ruimte stond, kon er zoo schielijk van andere naburen geene hulp worden aangebragt. – Mogt dit ongelukkig geval een ieder tot waarschuwing strekken, om geen huis aan kleine kinderen alleen ten bewaring over te laten!

De moraal van het verhaal lijkt er met de haren bijgeslept te zijn, maar was toentertijd erg gebruikelijk. Ook bij andere huiselijke rampen (vergiftiging en verdrinking bijvoorbeeld) komen deze of overeenkomstige waarschuwingen regelmatig terug in krantenberichten. Het blijft een gratuite bewering: het zal voor de ouders een keuze zijn geweest tussen een onverantwoord laag gezinsinkomen – dus onvoldoende te eten – òf beiden uit werken gaan en hopen dat de zorg van (in dit geval) een negenjarige dochter toereikend zou zijn. En ditmaal liep dat dus uit op een ramp.

Eén dag na de brand vervoegde de 37-jarige arbeider Harm Jans Dontje zich bij het gemeentehuis te Slochteren, bijgestaan door de even oude landbouwer Henderik Tonnis Grashuis. Hij gaf het overlijden aan van de tweejarige Kornelis en de eenjarige Willem, op vrijdag 8 mei 1812 in huis no. 0, letter G. Het zijn twee sobere overlijdensakten, waarin geen woord over brand of verwoesting van de woning. Ook de familienaam van de moeder van de kinderen werd niet genoemd: zij heette hier gewoon Grietje Hindriks. De vader ondertekende zelf: eenmaal als Harm Yans Doontj en eenmaal als Harm Jans Doonte.

Het gezin is nadien weer opgekrabbeld; zij kregen nog vier kinderen en brachten die, tezamen met de drie oudsten, allen groot. Een veerkracht om respect voor te hebben!

COPYRIGHT!

Partners in opmaak & repro

**zwart/wit laserprints
full color laserprints
zwart/wit kopieën
kleurkopieën
inbinden & afwerken
grootformaat kopie & print
full color posters
lamineren tot A0
faxservice
internet
computeropmaak (DTP)
kantoorartikelen
transferdruk (opdruk op
t-shirts, mokken en andere materialen)**

gratis haal- en brengservice voor bedrijven en instellingen

**Kerklaan 49-51 Groningen, 050-5714666
kerklaan@copyright.nl**

**Osloweg 134 Groningen, 050-3188034
zuidoost@copyright.nl**

**Kanaalstraat 15a Roden, 050-5016519
roden@copyright.nl**

Hindrick van Laer, uit Groningen

Antonia Veldhuis, Veenwouden

Bij mijn onderzoek Cuik, Cuick, Cuijck, Cuijk, Kuik, Kuick, Kuijck, Kuijk (info welkom) stuitte ik op ene Hendrik van Laer, die in een akte van 23 april 1649 echtgenoot van Grietje Jans (daarvoor gehuwd met Berent Jansen Cuick) wordt genoemd. Op 19 maart 1650 wordt Marretien Alberts (de weduwe van Frederick Jansen Cuick, de broer van Berent) genoemd met echtgenoot Hendrick Gijsberts van Laer. Toen ik in het Rechterlijk Archief III x 32 fol. 438 een scheiding vond van de kinderen van de overleden Kornelis van Laer, waaronder twee zoons met de naam Hendrick van Laer, werd het tijd alles over de Hendrikken van Laer te verzamelen en te ordenen. Het feit dat ze bijna nooit hun patroniem gebruiken maakte identificatie extra moeilijk. Ook Petronella Elema bleek met de Hendrikken bezig te zijn (geweest) in verband met een in de maak zijnde genealogie Hoexum. Van de daarin genoemde goudsmid Hendrick van Laer houd ik daarom de gegevens summier. Ze gaf me het bewijs dat twee door mij opgevoerde personen dezelfde zijn, zodat mijn aantal van vijf Hendrikken daardoor teruggebracht werd tot vier. De zin in een van de aktes over een Hendrick waarvan men niet wist of hij nog "levende ofte doodt is" had ik over het hoofd gezien en ik vond er nog weer een bij, zodat ik nu op zes zit.

Het resultaat vindt u hieronder: zes, mogelijk vijf (als de in 1649 genoemde edele erentf. Hendrick van Laer niet een van deze is) naamgenoten. Op dit moment weet ik trouwens nog niet of de Hendrick die met Grietje trouwde dezelfde is als die Marretien huwde, en welke dat is.

1. **Hindrick Gijsbert van't Laer** (overl. tussen 30-1-1667 en 17-6-1668), snieder, hopman in Swanestraet, zn. van Gijsbert Janse, tr. Groningen (ondertr. 22-8) 4-10-1618 **Marrichjen Jansen** (overl. voor 17-6-1646), dr. van Johan van Hopsten. Kinderen:
 1. Abraham, ged. Groningen AK 13-4-1642, landmeter (verzoek 7 febr. 1662, RA III a 66).
 2. Swaentien, ged. Groningen MK 4-2-1644, jong overleden.
 3. Mettien (alias Medina), geb. Groningen (?), lidm. Groningen 1650 in Swanestraet, overl. Groningen 1663, tr. Groningen (ondertr. 18-4-1657) Thomas Alberthoma (zn. van Albertus Alberthoma en Afrelia van Teddenhuizen), predikant Ezinge en Groningen, overl. Groningen 31-7-1680. Na haar overlijden hertrouwt Thomas met Johanna Siertsema, de weduwe van predikant Rudolph Ovingh. Rudolph was eerst getrouwd met Evertien van Borch en daarna met Goutje Budde (wed. Jan Frix).

1646 (17 juni) Benoeming voormond (Arent Hindrix) en voogden (Hindrick Arens en Tomas Warmolts) over de kinderen van Hendrick bij overleden Marrichjen. (*Voogdij-aanstellingen in de stad Groningen 1639-1672* door H.J.E. Hartog).

1646 (22 juli) Scheiding Hindrick van Laer ter ener met Arent Hindricks voormond, Hindrick Arens en Thomas Warmolts voogden over kinderen Mettien en Abraham bij overleden huisvrouw Marritien. Tot 20 jaar moeten de kinderen worden onderhouden, elk kind krijgt 2500 gulden met huisraad, bedde en nog enig goed. (RA III x 26 fol. 165).

1647 (23 dec.) Hijndrijck vant Laer tekent voor ontvangst van een rente anno 1635, op 16 januari 1646 was dat Marretien Alberts, weduwe Jan Eeckenhorst. (Toegang 1605, inv.nr. 332-B, bijlagen Stadsrekeningen, jaar 1645, fol. 299v.) Op 17 juni

1668 wordt het betaald aan Thomas Alberthoma als erfgenaam van hopman Hendrick van Laer (Toegang 1605, nr. 332-B, fol. 238).

1648 Hendrick van Laer, snijder, als neef getuige bij het huwelijk van Hindrikje Strabe met Albert Jimckes.

1665 (9 mei) Hendrik van t Laer, hopman, voormond over pastor Alberthoma en overl. Medina van Laer kinderen.

1667 (30 jan.) Hendrik tekent voor ontvangst van de lijfrente anno 1635.

1667 (11 juni) Hendrick van Laer is vervangen als voormond over de kinderen van pastor Thomas Alberthoma en overl. Medina van Laer. Thomas is nu zelf voormond, de sibbe voogd is ook een ander geworden.

Hendrick tr. (2) vóór maart 1650 **Marritien Alberts**, overl. 1653. Marritien was eerder gehuwd met Jan Eekenhorst en daarvoor met Frerick Jansen Cuijck.

2. **Hindrick Eyben van Laer** (overl. na 28-3-1668, voor 1672), goudsmid, olderman goudsmiden (1656) en olderman zilversmeden (1668) aan Brede Markt. Komt ook voor als **Hindrick Eyben Bremer**, afkomstig uit Emden. Tr. Groningen (ondertr. 8-9) 30-9-1632 **Geertruit Roelofs** (overl. voor 1-2-1644), bij huwelijk p.q. Jacob Roelofs. Kinderen:
 1. Elletien, geb. 1632/1633, lidm. Groningen an't Brede Markt maart 1652, bij de ondertrouw van haar huwelijk (29-3-1656 te Groningen) met Derk Hibels is haar vader getuige.
 2. Geesien, geb. 1637, lidm. Groningen aan Brede Merckt maart 1656, tr. (ondertr. 30-6) 1-8-1660 Berent Gramsbergen.

1644 (1 febr.) Benoeming Lambert Jansen en Berent Harmens als voogden over de twee kinderen van Hendrick bij overl. Getruit. (*Voogdijaanstellingen in de stad Groningen 1639-1672*, door H.J.E. Hartog).

1644 (21 mei) Afkoop mr. Hendrick van Laer met voormond Johan Willema, Berent Harmens en Lambert Hansen Wijmersma voogden van Elletien (11 jaar) en Geesien (7 jaar) bij overl. hvuisvrouw Geertruit Roelofs. Ze moeten de kinderen tot 18 jaar onderhouden, die krijgen 3000 gulden, linnen, wollen en klederen en zilveren goed + 4 gouden ringen. (RA III x 24, fol. 38).

Hendrick trouwt (2) **Geertruit Hofs** (lidm. Groningen dec. 1628 in Poelstraat, overl. na 1672), ze wonen ant Koornmerckt en Geltingestraat. Geertruit tr. (1) Groningen (ondertr. 24-10) 15-11-1629 met **Bastiaen Ernst**, barbier bij Drae. Hij wordt lidmaat Groningen in juni 1632 en woont dan in de Swanestraat. Zij tr. (2) (ondertr. Groningen 1-6-1639) met **Hindrick Ovingh**, voor haar compareert redger Antonius Regneri, voor hem oom Rudolphus Ovingh predikant. Hij wordt lidmaat Groningen in maart 1639 en woont dan bij Akerk. Kinderen uit huwelijk Geertruit en Hindrick van Laer:

1. Geertruit, ged. Groningen MK 17-7-1644
2. Hindrickjen, ged. Groningen AK 6-11-1646, tr. Berent Duirevelt.
 - 1647 (3 nov.) Mester Hindrick Eyben van Laer, goldsmit en Geertruit Hoffs el. Groningen lenen van Frerick Pauw en Wobbeijen Luitiens el. 800 gulden. (RA III x 28, fol. 72v.).
 - 1649 (3 maart) Echtelieden lenen 700 gl. van Bartolt Hindricks en Annetien. Onderpand is hun huis aan de Botteringemarkt. (RA III x 29, fol. 184v.)
 - 1652 (26 april) Hendrick is voormond over de kinderen van Albertien Hofs en overl. Diuwe Eltiens. (*Voogdijaanstellingen in de stad Groningen 1639-1672*, door H.J.E. Hartog).

3. **Hindricus van Laer** (overl. na 5-10-1650), borger, kruidenier in Botteringsstraat, trouwt voor 28-4-1643 met **Hilletien Geerts** (overl. tussen 2-12-1649 en 18-3-1650, broer is Albert Geerts). Kinderen:
1. N.N., onmondig in 1650.
2. N.N., onmondig in 1650.

1643 (28 april) zij lenen van Julle Abbringe en Liefke el. tot Fransum 400 gl. (RA III x 31, fol. 153, geregistreerd 8-8-1650).

1646 (17 aug.) Hendrick, cruidenier Bott.straat. Verklaring dat hij een lening sloot met overl. huisvrouw Hillejen op 17 aug. 1646 en op 21 aug. 1648. Door beide toen ondertekend. (RA III x 31, fol. 218, gereg. 7-10-1650).

1646 (25 aug.) Echtelieden lenen 500 gl. van Hendrick Martens en Jantien Rommerts el. (RA III x 26, fol. 301).

1649 (2 dec.) Hendrick, ook caverende voor Hillejen, leent van Tonny de Vriese borger/brouwer 1000 gulden. Onderpand is de woning, die de echtelieden bewonen in Bott.str. (RA III x 30, fol. 228, gereg. 4-1-1650).

1650 (18 maart) Hindricus van Laer cruidenier in Bott.str., ook voor kinderen bij overl. huisvrouw Hilletien verklaart 500 gl. schuldig te zijn aan zijn huisvr. broer Albert Geerts. (RA III x 31, fol. 64, gereg. 16-6-1650).

1650 (16 april) Verklaring dat borger Hendrick & Hille 500 gl. schuldig zijn aan Jerryt Jellits kruidenier te Amsterdam. (RA III x 30, fol. 367, gereg. 17-4-1650).

Van 10 november tot 22 december 1650 wordt er een beschrijving opgemaakt van de goederen van Hendrick, waarna het huis (op 20 februari 1650) verkocht wordt aan Herman Getsinck voor 2350 gulden. (RA III I 17).

4. **Hendrick Kornelis van Laer**, genoemd in 1651, oudste zoon van Kornelis van Laer.

1651 (27 aug.). Helmich van Laer en Hindrick van Laer broers, caverend voor oudste broer, ook Hindrick van Laer, en zus Anna. Afkoop met stiefmoeder Hilletien Geerts wegens overl. vader Cornelis van Laer. Met halfbroer Gerrit van Laer worden de goederen in vijven verdeeld. Er is een huis in Emden. (RA III x 32, fol. 438, gereg. 2-9-1651).

Uit boekje doopsgezinden: Kornelis van Laer is in 1634/1635 doopsgezind.

5. De Edele Erentf. **jr. Hendrick van Laer tot Laer ende echte Laer**, overl. na 6-4-1649; tr. in 1644 (er zou een huwelijkscontract zijn opgemaakt op 22 nov.) met **Defien de Sighers** (maart 1635 lidm. Herv. kerk Groningen, wonende Botteringsstraat, overl. na 6-4-1649).

1649 (6 april) (caverende voor lieve huisvr.) leent 2000 gulden van Siger Sigers en Barbara Wingen el. (RA III x 29, fol. 372, gereg. 11-6-1649). Dit zijn mogelijk haar ouders.

6. **Hindrick Hindricks van Lahr**, z.v. overleden Hindrick van Lahr uit Emden tr. (p.q. zijn "voerwante" Jacob Peters, goudsmit) op 4-4-1616 (ondertr.) in Groningen (MK) met **Geesijen Abrahams** (absent), dr. van overl. Abraham Jansen koekenbakker, waarvoor voormond Evert Jansen koekenbakker.

Losse aantekeningen over Hendrik van Laer, waarvan niet zeker is waarbij die horen:

1618 Hendrick van Laer klein burger Groningen

1625 (sept.) lidm. Groningen Hendrick Giseberts, schnider an 't Brede Markt. Dit is waarschijnlijk de hopman die met Marretien trouwt.

- 1635 (sept.) lidm. Groningen an 't Vischmarkt Hilletje van Laer. Echtgenote Kornelis of Hendrik?
- 1641 (dec.) lidm. Groningen in Swanestraat Geesjen van Laer. Geesijen Abrahams?
- 1646 (23 juni) Hendrick voogd kinderen van Jan Wabbes en overl. Neesjen (*Voogdij-aanstellingen in de stad Groningen 1639-1672* door H.J.E. Hartog).
- 1649 (voor 23 april) mester Hendrik van Laer x Grietje Jans, wed. van Berent Jansen Cuick. 1, 4, 5 of 6?
- 1650 (voor maart) Hendrik Gijsberts van Laer x Marretien Alberts wed. Jan Eeckenhorst (overleden tussen 28 dec. 1643 en 14 maart 1645), daarvoor wed. van Frerick Jansen Cuick.
- 1650 (16 sept.) Hendrick van Laer borger in Bott.str. leent 400 gl. van Caspar van Bommel (RA III x 31, fol. 198, gereg. 16-9-1650) ; idem leent van Gerrit Martens als voormond over de kinderen van Hendrik Martens (16 september 1650, RA III x 31, fol. 199, gereg. 16-9-1650) en 17 okt. 1650 verklaart 275 gl. schuldig te zijn ingevolge wisselbrief van augustus 1650 aan Jacob Slabbes brouwer en echtgenote Anneke (RA III x 31, fol. 227v., gereg. 17-10-1650).
- 1651 (16 dec.) Hendrick van Laer vm. k.v. Cornelis van Laer & Hilletien Geerts (*Boekje Voogdijaanstellingen*).
- 1659 Hendrick van Laer woont an Merckt (van Geltingestraat tot Heerstraat). *Boekje Burgervandelen 1659*, Doornbos).
- 1661 Hendrik van t Laer, bouwmeester als grootvader getuige bij huwelijk Aeltien Eding.
- 1666 Hendrick van Laer als neef bij huwelijk Griete Hindrix.
- 1666 Hendrick van 't Laer groot burger Groningen.
- 1669 Eigenaar huis bij de Markt. (HDP 2004 nr. 1, artikel Doornbos).

Ook in Duitsland (Emden) zijn enige Hendriken van Laer en een paar naamgenoten Cornelis van Laer. Hendrick Bremer bleek ook meerdere keren voor te komen, er is o.a. in 1655 een doodgraver van het Zuiderkerkhof met die naam. In september 1633 is (een) Hendrick Bremer lidmaat in Geltingestraat, in september 1634 staat op die lijst een Lutgert, huisvrouw van goudsmit Hendrick Bremer in Geltingestraat. Hoewel: Petronella en ik denken dat dat een verschrijving is en dat het onze nummer twee is. Kortom, de Hendriken staan globaal op hun plaats, maar we zijn er nog lang niet. En met wie trouwt Grietje nu?

Met dank aan Petronella Elema, Hermann Fischer, Henk Hartog en Bert Kranenborg.

Huwelijksadvertenties

Willem G. Doornbos, Groningen

Het valt tegenwoordig niet mee om een leuke vrouw te ontmoeten als het niet helemaal vanzelf gaat. De aloude contactadvertenties in de kranten hebben afgedaan: die worden niet meer gelezen. Kijk maar naar de afnemende aantallen abonnees. Nee! Tegenwoordig gaan de mensen digitaal, zelfs genealogen. Surf naar een site en schrijf je in, liefst met foto!

Hier nog enkele gouwe ouwe uit de negentiende eeuw, toen dergelijke advertenties nog slechts spaarzaam in de couranten werden opgenomen. Kwam je toen misschien toch op een makkelijker manier aan de vrouw?

Een HEER, van Goeden Huize, ruim 30 jaren oud, Prot. Godsdienst, goed uiterlijk, opgeruimd van humeur, eene zeer gedistingueerde en goed bezoldigde Ambtsbetrekking bekleedende, wenschte eene kennismaking aan te knopen met eene jonge DAME, tusschen 20 en 30 jaren oud, zelfde Godsdienst, bevalig uiterlijk, beschaafde manieren, zacht humeur, en een vermogen van 30 à 40 Mille bezittende. Hij is tot dusverre van het voorregt verstoken geweest, om eene dame, aan *al* deze vereischten voldoende, te ontmoeten, en hij noodigt daarom beleefdelijk diegenen uit, welke zoodanige Dame mogten kennen en die haar geluk wenschen te bevorderen, hem eene gelegenheid tot kennismaking wel te willen aanwijzen, bij Geschrifte, adres onder Letter Q, aan het BUREAU der PROVINCIALE GRONINGER COURANT te Groningen.
Des verkiezende worden de Brieven terug gezonden. ¹

WELGEMEENDE HUWELIJKS-AANVRAAG

Een JONG MENSCH van GOEDEN HUIZE, eene goede zaak hebbende, verlangt in kennis te komen met eene DAME VAN P.G., niet boven 30 jaren, ten einde na voldoende kennismaking een wettig huwelijk aan te gaan.
Op gunstig uiterlijk en zacht humeur zal gelet worden. Eenig KAPITAAL zal tot aanbeveling strekken, onder toezending van PORTRET met franco brieven onder letter E.M. aan het BUREAU dezer COURANT.
Geheimhouding wordt verzekerd. ²

‘Weet u ook hoe laat het is mijnheer?’ Deze vraag, VRIJDAG door eene dame gedaan, doch niet beantwoord, waarvoor beleefd verschooning wordt gevraagd, zal beantwoord worden. Nadere informatie DINSDAG AVOND ter zelfder plaats, precies om acht uur. ³

En de echte losers? Zij die het zelfs met een advertentie niet redden? Ook voor hen was een oplossing!

ALLEEN VOOR HEEREN.

VENUS-ALBUM, 24 PHOTOGRAFIËN van SCHOONE VROUWEN in de bevalligste groepering in een prachtvol album met slot van brons voor slechts f 10.

SERAIL-ALBUM, de pikantste en liefelijkste TABELAUX PHOTOGRAPHISCH GECOPIEERD, 8 vel in elegant carton voor slechts f 5.

12 SCHOONE PHOTOGRAFIËN van VROUWENGROEPEN in bekoorlijke positiën gearrangeerd, in elegant enveloppe, voor slechts f 2.

De bovenstaande 3 artikelen te zamen genomen voor slechts f 15 te bekomen door het bureau van Chr. FUCHS, Bleidenstrasse 47, te Frankfort a/M. Postzegels worden in betaling aangenomen. ⁴

1 *Provinciale Groninger Courant*, nr. 39, 1 april 1854.

2 *Provinciale Groninger Courant*, nr. 161, 12 juli 1870.

3 *Provinciale Groninger Courant*, nr. 262, 7 november 1870.

4 *Groninger Courant*, nr. 74, 21 juni 1867.

Was Aafke Meertens de eerste echtgenote van Derk Harms Schut?

Netty van der Deen–Flikkema, bewerkt door Antonia Veldhuis

In het boek *De lijsten der hoogstaangeslagenen in het departement van de Westereems* van Jhr. Dr. P.J. van Winter vond ik gegevens over Derk Harms Schut, de man waarmee mijn voormoeder Aafke Meertens getrouwd is geweest.

Op blz. 378 onder nummer 146, gem. Uithuizermeeden, Oosternieland staat:

“Derk Harms Schut, II, cultivateur.

II, fonc. bat. fr. 30,60; n.b. fr. 545,23; pers. fr. 18,26; tot. fr. 594,09.

N.B. dit is precies hetzelfde als bij no. 145 op II.

Geboren in 1761, doopsgezind, waarschijnlijk zoon van Harm Pieters en Grietje Luyes en broer van Luye Harms Schut (no. 138), bij wien de familiebetrekkingen zijn besproken.

Hij huwde eind 1811 met Stijntje Hendriks, wed. IJzebrand Sijmens (no. 356), over wier eerste man ook nader bij no. 536 en bij Lippe Sierts Huizinga (no. 22), terwijl haar zuster Seike Hindriks de vrouw werd van Tjaard Harms in Uskwerd (181 op II). Hij hertrouwde eerst (1818) met Geertruid, daarna (1821) met Trijntje Jacobs Bos van Ranum, dochters van Jacob Willems Bos en Ykje Pieters (no. 157) en overleed 27 Maart 1837, 75 jaar oud.

Zijn landbezit was in 1807 (102) 46½ gras in beklemming te Oosternieland en 11 gras te Uithuizermeeden”.

Daarna volgen nog wat gegevens over huur, beklemming en grootte.

Mijn Aafke Meertens (nr. 87 in mijn kwartierstaat) wordt in dit boek niet genoemd. Is ze vergeten, of is er sprake van twee naamgenoten Derk Harms Schut?

Ik weet namelijk zeker dat Aafke als weduwe van Doeke Alberts Oosting, (nr. 86 in mijn kwartierstaat), ook getrouwd is geweest met (een) Derk Harms Schut.

Het huwelijkscontract daarvan had ik gevonden in Zandweer en werd gesloten op 11 maart 1797 (toegang 734/1017, fol. 10).

De getuigen hierbij zijn: “de E. Pieter Harms, ingevolge volmagt in Dato Zandweer 25 Februari 1797, Lue Harms, Jan Harms, ingevolge volmagt in Dato 29 Februari 1797, beiden bij desen gesien en geleesen als volle broeders, Jacob Claassen als swager en de E. Pieter Dojes als swager en an des Bruitszijde de E. Albert Doekes als meerderjarige zoon en Anje Doekes geadsisteert met haar eheman Harm Cornellis als dogter en schoonzoon, de E. Willem Alberts als swager en voormond, de E. Wicher Claassen als swager en sibbevoogd, de E. Klaas Leulfs als vreemde voogd over des Bruids minderjarige kinderen”.

In zowel het boek als in het huwelijkscontract wordt van Derk Harms een broer Lue Harms genoemd. Om alle twijfel uit te sluiten nemen we de voor de hand liggende oplossing: doornemen van de in het boek genoemde huwelijksaktes van Derk Harms Schut van 1811, 1818 en 1821.

Daar zou bij elk nieuw huwelijk de naam van de overleden partner moeten staan, in die van 1811 dus van Aafke. Ik had gehoord dat er in een enkel geval alleen staat dat men weduwnaar of weduwe is, zonder dat de naam genoemd wordt.

Ik had meer geluk. In alle aktes staat keurig de naam van de eerdere echtgenote genoemd.

Derk Harms Schut trouwt in Uithuizermeeden:

1. 25 december 1811 als weduwnaar van Aafke Meertens met Stijntje Hindriks (wed. Yzebrand Simens)

2. 20 november 1818 als weduwnaar van Stijntje Hindriks met Geertruid Jakobs Bos
3. 15 augustus 1821 als weduwnaar van Geertruid Jakobs Bos met Trijntje Jakobs Bos.

Nu weten we dus zeker dat jhr. dr. P.J. van Winter onze voormoeder Aafke Meertens heeft vergeten in het boek te vermelden.

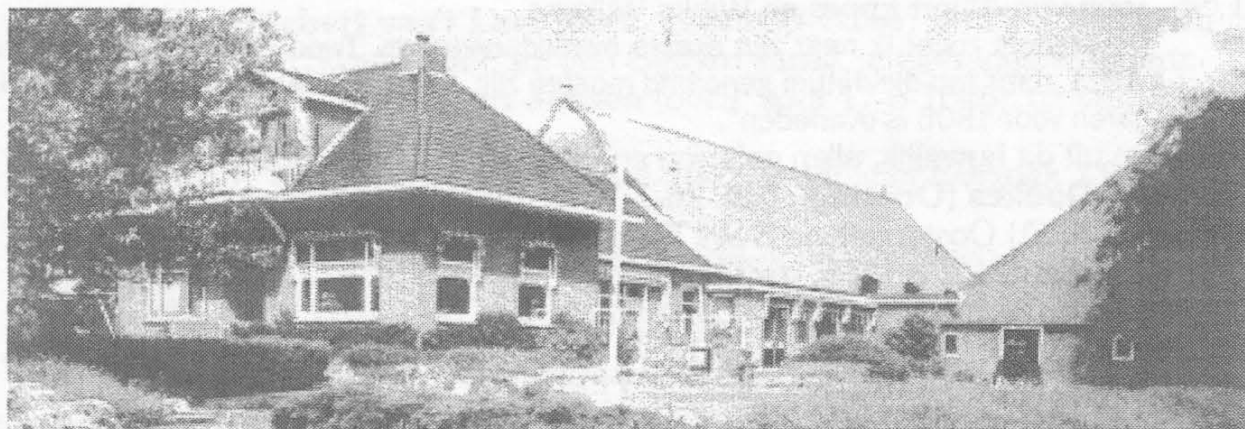
Derks overlijden in 1837 is aangegeven door de buren Pieter Rieuwerts Buitenwerf (38 jaren, korenschipper) en Jan Lubberts Ikema (25 jaren, zonder beroep) in Oosternieland. Hij is dan 75 jaar oud en landbouwer van beroep, overleden en wonende te Oosternieland, man van Trijntje Jakobs Bos, landbouwster wonende te Oosternieland, geboren te Ranum, zoon van wijlen Harm Lues en Grietje Pieters in leven Ehelieden en landbouwers van beroep, gewoond en overleden te Ranum.

Dit laatste klopt niet, dit moet zijn: meerderjarige zoon van Harm Pieters en Grietje Lues. Ze hadden het net omgedraaid. Maar het waren buren, die hem aangaven en geen familie, dus wisten ze het waarschijnlijk niet zo goed. Niet alleen in boeken, ook in aktes kunnen dus fouten staan.

Bij de boedelscheiding in 1797, na het overlijden van Aafke haar eerste echtgenoot, behouden Aafke Meertens en Derk Harms "Blijckeheert" met de beklemming van 100 grazen met een jaarlijkse huur van f 327,-.

En weer had ik geluk doordat voorouders in een boek worden genoemd.

In het boek *Boerderijen op het Hogeland* onder redactie van T.B. Bierema, drs. J. de Boer en R. van der Tuuk staat onder nr. 326 op blz. 608: "Blijckeheert".

Illustratie van "Blijckeheert" uit bovengenoemd boek.

Info uit dit boek:

De boerderij "Blijckeheert" komt in 1772 in bezit van Doeke Alberts en zijn echtgenote Aafke Meertens door koop voor 3014 gulden van Heine Jans en zijn kinderen. Bij genoemde boedelscheiding tussen Aafke en haar kinderen in 1797 behoudt zij de plaats en zet deze na haar huwelijk met Derk Harms voort. Na haar overlijden boert Derk daar, in 1812 met zijn tweede echtgenote Stijntje Hendriks. Na de publieke verkoop wordt Derk Harms Schut koper van de boerderij voor f 20.275,-.

In 1819 geeft de eigenaar toestemming om de beklemming van de 66 grazen te splitsen, 15 grazen gaan naar Derk Pieters en Frouke Jans op nr. 292. In 1821 wordt Trijntje Jacobs Bos de nieuwe boerin. Na Derk zijn overlijden hertrouwt ze (1838) met Kornellis Jan Buurma, door vererving en aankoop breidt dit echtpaar het landbezit uit tot 4.32.51 ha. Kornellis hertrouwt in 1867 met Grietje Willems Jensema. De

bedrijfsomvang vermeerderd door aan- en verkoop in 1867, 1871, 1877 en 1888 tot 7.19.30 ha.

Grietje overleeft Kornellis en na haar overlijden vervalt de boerderij aan haar kleinzoon Jacob Woltjer. Na diens overlijden erven Jacobs zes kinderen de plaats en is een commanditaire vennootschap opgericht, waarin ook de exploitatie van een woning-inrichtingsbedrijf te Uithuizermeeden is opgenomen. We zijn dan intussen in de 20^e eeuw.

De bedrijfsgebouwen en het woonhuis worden in 1988 verkocht aan Hildebrand ("Bram") Henderikus Louis Werkman en Grietje Fimke Zoer. Hij is directeur van "Werkman b.v. Landjuweel Aardappelen", in 1922 opgericht door zijn grootvader Wolter Werkman in Oosternieland.

Sinds dit bedrijf zijn intrek heeft genomen op "Blijckeheert", zijn specifieke bedrijfsruimten en andere dienst ruimten aan en in de boerderij bijgebouwd of verbouwd. In de grote uitbreiding in 1995 zijn er o.a. volautomatische machines voor de aardappelverwerking en laaddocks voor trailers met opleggers ondergebracht. "Werkman b.v." is een verkoopgerichte organisatie van consumptieaardappelen met productiefaciliteiten zoals wassen, sorteren en verpakken. Ze leveren voornamelijk aan het grootwinkelbedrijf in Nederland en dan vooral ten noorden van de grote rivieren. Het aantal werknemers is ca. 90, inclusief parttimers.

Tot slot nog enige genealogisch gegevens:

Aafke Meertens, geb. 't Zandt, ged. 26-12-1751, overl. Oosternieland 12-1-1810 is een dochter van Meerten Cornelis en Anje Klasens. Zij tr. (1) 't Zandt 2-11-1770 met **Doeke Alberts Oosting**, overl. Oosternieland tussen april 1795 en 12 januari 1796, zoon van Albert Eppes en Wibke Willems.

Tevergeefs zocht ik naar zijn exacte overlijdensdatum. Twee kinderen trouwen na 1811, daar zou die datum genoemd moeten zijn. Er staat slechts dat de vader "vele jaren voor 1806 is overleden".

Kinderen uit dit huwelijk, allen geboren en gedoopt in Oosternieland:

1. **Anje Doekes (Oosting)**, ged. 26-1-1772, overl. Uithuizermeeden 28-11-1856, tr. (1) Oosternieland 8-9-1793 met **Harm Cornelis Maring**, ged. Uithuizermeeden 9-2-1766, overl. Uithuizermeeden 3-5-1812, zn. van Kornelis Harms en Bouke Jans, tr. (2) Uithuizermeeden 26-7-1817 met **Tebe Luitjes Hoving**, geb. Loppersum 30-5-1773, zn. van Luitje Aljes en Martje Lammerts.
2. **Albert Doekes Oosting**, ged. 1-5-1774.
Hij ondertekent de boedelscheiding na het overlijden van zijn vader en is ook bij het tweede huwelijk van zijn moeder aanwezig.
3. **Meerten Doekes**, geb. 29-9-1776, ged. 6-10-1776, waarschijnlijk jong overl.
4. **Eppe Doekes**, geb. 13-1-1779, ged. 17-1-1779, waarschijnlijk jong overl.
5. **Wibke Doekes**, geb. 6-8-1780, ged. 19-8-1780, waarschijnlijk jong overl.
6. **Wibge Doekes**, ged. 12-10-1782, waarschijnlijk jong overl.
7. **Eppe Doekes**, geb. 3-8-1785, ged. 7-8-1785.
8. **Meerten Doekes**, geb. 30-9-1789, ged. 7-10-1789.
9. **Wibke Doekes**, geb. 1790.
10. **Kornelis Doekes Oosting**, landbouwer, geb. 8-10-1792, ged. 20-10-1792, tr. Uithuizermeeden 25-3-1818 met **Elisabeth Dekens**, geb. Terschelling 19-3-1792, overl. 't Zandt 25-2-1864 d.v. pred. Johannes Dekens en Jantje Johannes Ellerie.
11. **Doeke Albert Doekes**, geb. 12-1-1796, ged. 24-1-1796.

Door zijn doopinschrijving, waarbij vermeld staat dat de vader overleden is, kunnen we diens overlijden stellen in 1795 of in de eerste twee weken van 1796.

Aafke tr. (2) met **Derk Harms Schut**, geb. te Zijldijk 11-12-1761 (datum uit huwelijksaktes), overl. Uithuizermeeden 27-3-1837 op 75-jarige leeftijd, zn. van Harm Pieters Schut en Geertjen Lues.

Derk Harms Schut trouwt na haar overlijden nog drie maal.

Handel¹

Menne Glas, Groningen

Sjabbe Jans Rieskamp werd ingaande 2 juli 1761 gecensureerd van het Avondmaal te Zuidhorn. Naderhand blijkt hij verhuisd te zijn naar Uithuizen; op 15 juni 1772 vervoegt hij zich te Pastorie te Zuidhorn met het verzoek om een attestatie als lidmaat naar Uithuizen voor hem en zijn vrouw Fokeltje Freriks. Op advies van de *classis visitatoris* gehouden op 7 juli 1772 te Zuidhorn is dominee Dekens van Uithuizen betreffende Sjabbe een kopie uit het kerkenraads-protocol van 1761 toegestuurd, omdat Fokeltje hierin niet genoemd werd heeft de kerkenraad van Zuidhorn ter zending aan dominee Dekens te Uithuizen de volgende attestatie opgesteld:

Ik Ondergeschrevene Tamme Ipes oudste Ouderling van de gemeente J.C. te Zuidhorn, verklare door dezen, dat Fokeltje Freriks huisvrouw van Sjabbe Jans Rieskamp, wel niet dadelijk haar schuldig gemaakt heeft aan die vuile ontugtigen handel, welke haar man met twee andere jongmans, in zijn huis met zijn eigen diensdmaagd bedreven heeft, maar dat zij door haar tegenswoordigheid bij dat geval met genoeg, en door haar spreken over dat geval tegens andere menschen met ophef en genoeg, ook even eens als haar man haar het avondmaal verboden is, heen ter tijd, dat zij berouw en beterschap des levens zal betoont en bewezen hebben. Dezen ondertekend te Zuidhorn in den Jaare 1772. Onder stond Tamme Ipes Ouderling.

Coll. Accord. G. Oomkens Pastor te Zuidhorn.

1 Hervormde Gemeente Zuidhorn, inv. nr. 2, fol. 568

ADVERTENTIE

BOEKHANDEL GODERT WALTER

Oude Ebbingestraat 53

9712 HC Groningen

Email: gwalter@noord.bart.nl

Tel 050-312 25 23

Fax 050-318 66 30

De specialist in het Noorden voor Groningana

Werk, water en wafels

Henk Werk, IJmuiden

Wafels, maar ook poffertjes, oliebollen en beignets, bakten mijn voorouders ruim honderd jaar lang van 1850 tot 1961 op kermissen, tijdens evenementen, beurzen en tentoonstellingen. Vooral de provincie Groningen was hun werkterrein, incidenteel pachtten zij een standplaats in Friesland en Drenthe. Het kermisseizoen startte omstreeks Pasen en werd traditioneel in oktober met de Zuidlaarder kermis afgesloten. Zuidlaren betekende voor de familie J. Werk-Huizinga ook letterlijk het einde van hun kermisloopbaan. Zij verkochten hun van “staalijszer” gemaakte klipperaak – in 1912 voor f 2600,-¹ gebouwd op de scheepswerf van Lucas Wolthuis te Veendam – omstreeks 1962 aan graanhandelaar Woldijk. Het kermissschip “Anna Jantina” onderging een metamorfose tot zeiljacht “Theodora”. Op de helling van scheepsbouwer Botje Ensing & Co werd het plaatwerk flink onder handen genomen, een scheepstimmerman uit Delfzijl nam de binnenkant voor zijn rekening tegen een uurloon van f 4,25. Hun kraam, met aan weerskanten twee kamertjes (“chambres séparées”), kreeg een tweede leven in het Nederlands Openluchtmuseum te Arnhem. “Roemloos” was zijn laatste reis, namelijk per kipwagen en niet per schip.

Ongeveer tegelijkertijd zetten ook de Gebroeders Werk een punt achter hun carrière. De firma werd gedreven door de enige en ongetrouwde zuster Trientje en de drie ongetrouwde broers Nanno Klaas, Folkert en Klaas van mijn grootvader Hindrik Werk, die 40 jaren lang locomotieven en rijtuigen op hun rijtechnische staat beoordeelde. In 1908 beginnend bij de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen (kortweg S.S.) met een dubbeltje per uur bij een werkweek van 60 uren en vanaf 1938 bij de N.V. Nederlandsche Spoorwegen, wanneer S.S. en de Hollandsche IJzeren Spoorweg Maatschappij (kortweg H.S.M.) definitief tot één maatschappij samensmelten. Hij gooide in 1948 zijn hamer² neer om van zijn welverdiende pensioen te gaan genieten.

De Gebroeders Werk echter hadden heel andere plannen. Zij reisden nog maar spaarzaam met hun grote poffertje- en wafelsalon, die zich met een front van 12 meter en diepte van 20 meter kon meten met de salons van hun grote concurrenten Victor Consael en Chr. de Haan. Het afbreken maar vooral het opbouwen van zo'n grote “spiegeltent” kostte zoveel tijd, 1½ dag, en het reizen per schip beperkte dusdanig het aantal te bezoeken kermissen, dat exploitatie nauwelijks nog lonend was. Bovendien stegen de pachtsummen na de Tweede Wereldoorlog in razende vaart.³ Voortaan reisden de Gebroeders Werk heel Nederland door met een gebakkraam op wielen. De Canadese truck uit een legerdump kreeg een houten opbouw, die werd opgedeeld in een woonverblijf en vier slaappleatsen, waarvan één boven de cabine. Het reizen werd daardoor ook minder zwaar en vermoeiend, omdat windstil weer hun geen parten meer speelde. Immers zij hoefden hun schip “Vrouwke”, zo genoemd naar hun moeder Frouke Bremer, niet meer bomend en trekkend aan een lijn voort te bewegen. Hoewel een “opduwertje” (zeg maar een gemotoriseerde sloep) waarvan de familie J. Werk-Huizinga op het laatst gebruik maakte of een scheepsjager – maar dat geld kon je beter uitsparen, zullen zij vermoedelijk gedacht hebben – uitkomst hadden kunnen bieden.

Gebrek aan opvolgers in de familie noopten de Gebroeders hun vennootschap met ingang van 1 november 1960 te ontbinden. De vennootschap werd per dezelfde datum overgenomen door Kl. Brongers, die tevens de exploitatie van de rijdende gebakkraam voortzette. Onderweg naar de Winschoter Pinksterkermis brandde de

wagen in 1969 ter hoogte van Scheemda uit. De salon werd door Piet Albers tot aan zijn overlijden in 1994 geëxploiteerd.

In verreweg de meeste gevallen is niet bekend in welke plaats, op welk moment, welk kermisgebak de familie Werk verkocht. Afhankelijk van de voorkeuren van het publiek wisselde het aanbod nog al eens. Zo liet Louwrens Werk, een volle neef van de vier gebroeders, in een afscheidsinterview weten dat hij alleen in Groningen, Uithuizen, Loppersum en Zuidlaren poffertjes verkocht. In andere plaatsen serveerden zij, de firma J. Werk-Huizinga, uitsluitend oliebolletjes. Of dat geheel naar waarheid is, waag ik te betwijfelen. Zoals de Gebroeders Werk verkochten ook zij wafels. Zo noemde Louwrens' vader Jan Bartus zich verschillende keren wafelbakker en presenterden de Werk-Huizinga's zich in advertenties als oliebolletjes-, poffertjes- én wafelbakkers.

Wafels kenden de stadgers al ver voor 1850. De hugenoten introduceerden reeds in het laatste kwart van de zeventiende eeuw de Franse wafel, die in een wafelijzer wordt gebakken.⁴ De uit Frankrijk gevluchte protestanten waren echter niet de eersten in de Republiek. De oudste wafelrecepten staan namelijk beschreven in het manuscript *UB Gent 476*⁵, dat dateert uit de zestiende eeuw. Vermoedelijk kwamen de schrijvers uit het hertogdom Brabant en het graafschap Holland. De bewuste recepten zijn vermoedelijk "gestolen" door Carel Baten toen hij 1593 te Dordrecht de 1^e druk van zijn *Eenen seer schoonen ende excellenten Cocboeck* uitbracht. De recepten lijken namelijk als twee druppels water op elkaar. Het wafelijzer werd verwarmd in een kolenvuur. Carel Baten, die zijn naam in het Latijn vertaalde tot Carolus Battus, vluchtte na de val van Antwerpen in 1585 naar het noorden. Hij was stadsgeneesheer in Dordrecht van 1588 tot 1601.

Kermissen stonden nogal eens in een kwaad daglicht. In de negentiende en in het eerste kwart van de twintigste eeuw waren het vooral protestanten die de kermis "om zeep wilden helpen".⁶ In hun ogen was kermis licht vertier en zedenbedervend, waar dronkenschap leidde tot ruzies en vechtpartijen. Helemaal ongelijk hadden ze niet, getuige onder andere het wafelkraamoproer tijdens de Groninger voorjaarkermis in 1840.

Eillert Meeter, van origine barbierszoon uit Oude Pekela, was hoofdredacteur van het liberaal-republikeinse oppositieblad *De Tolk der Vrijheid*. De bewuste dag, 18 mei 1840, was Meeter zijdelings betrokken bij het wafelkraamoproer⁷ dat zich in zijn aanwezigheid in de wafelkraam van Dove Saar afspeelde. Koningsgezinde Saar had een portret van de prins van Oranje, de latere Willem II, op het buffet staan. Achterna gezeten door Saar met een roodgloeiend wafelijzer probeerde een beschonken gast het portret buiten de deur te zetten. Gehinderd door uitgelaten kermisgasten kon de wafelbakster haar dreigementen "biefstuk van hem te zullen maken" niet uitvoeren en stemde zij uiteindelijk toe dat het portret werd weggehaald. Omdat de zaak dreigde te escaleren verliet Meeter de wafelkraam, maar kon daarmee niet voorkomen dat hij een paar dagen later in Harlingen werd gearresteerd en naar Groningen werd overgebracht. Zonder enige vorm van proces werden Meeter en zijn uitgever Bolt 70 dagen in de gevangenis opgesloten. Zij moesten 1 augustus worden vrijgelaten, omdat niet bewezen kon worden dat zij schuldig waren aan revolutionaire samenspanning.

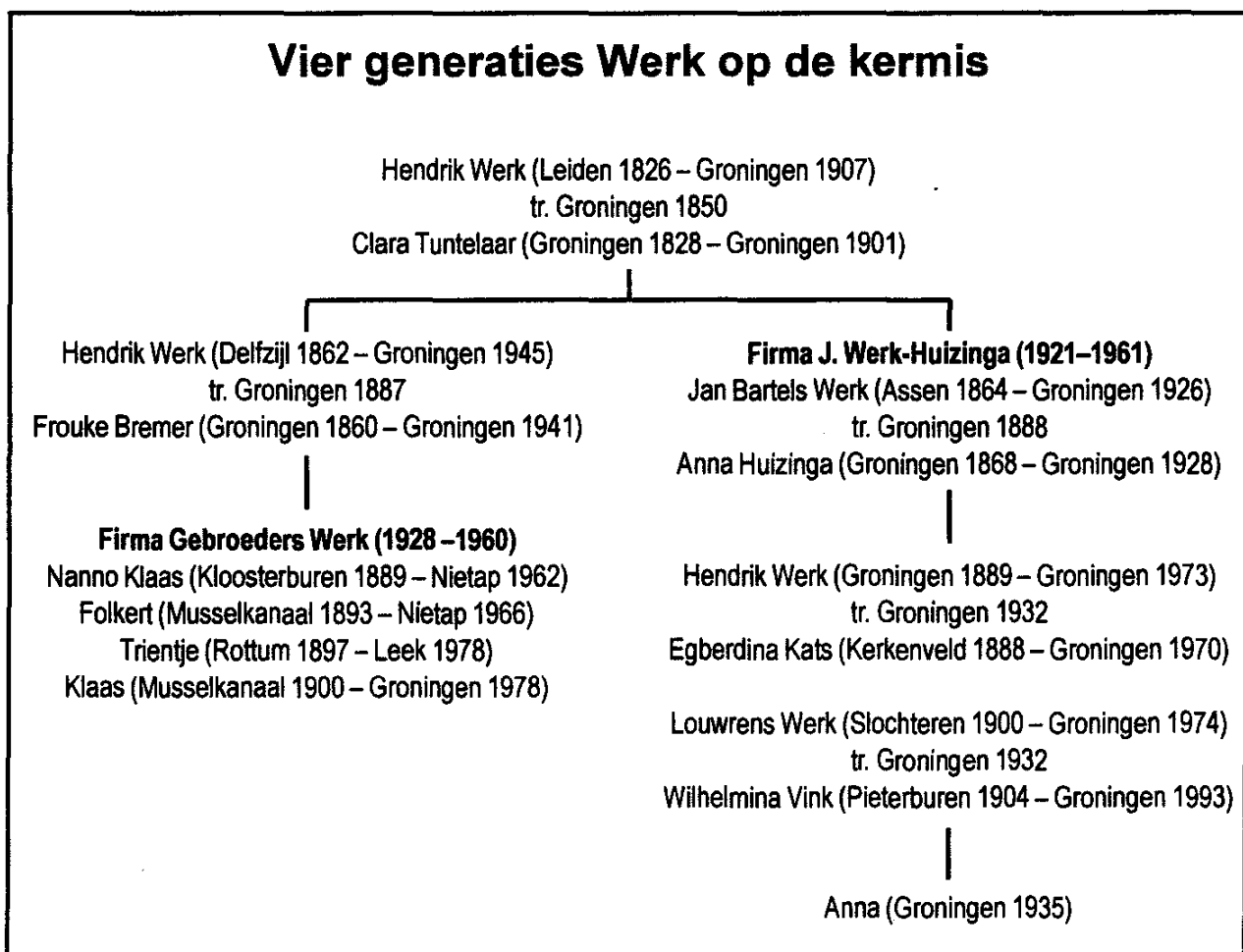
Het is maar de vraag of mijn betovergrootouders Hindrik Werk en Clara Tuntelaar op hun trouwdag in 1850 ooit weet hebben gehad van dit incident. De oprichters van het familiebedrijf, gekscherend in familiekring "meelimperium" genoemd, waren nog

kinderen ten tijde van het wafelkraamoproer. Hindrik was bijna veertien jaar oud en woonde nog in Leiden, Clara woonde vanaf haar geboorte weliswaar in Groningen maar telde nog maar elf lentes.

Noten

1. Omgerekend naar de waarde in 2004: € 23.000,- (f 51.000,-). Rekenmodule van het Nederlandsch Economisch-Historisch Archief: www.neha.nl link How much is? (NL).
2. Nauwelijks zichtbare scheuren (haarscheuren in vakjargon) in bijvoorbeeld stalen wielen kunnen worden opgespoord door daarop te tikken met een stalen hamer. Een scheur verraadt zich door een gedempt, dof geluid.
3. Meikermis 1948 betaalde de firma J. Werk-Huizinga f 110,- voor een standplaats op het A-kerkhof. Dertien jaar later was de pachtsom voor dezelfde standplaats gestegen naar f 750,-. In dezelfde periode verdubbelde de pachtopbrengst voor de gemeente Groningen naar ruim f 124.000,-.
4. De Geschiedeniswinkel van de Rijksuniversiteit te Groningen is verantwoordelijk voor de inhoud van het tijdsbeeld op www.anno.nl. Zie ook *HuppelDePup*, januari 2005, jaargang 12, nr. 1, blz. 27.
5. Het manuscript is in het bezit van de universiteitsbibliotheek van Gent.
6. Groningen ontkwam in 1921 ternauwernood aan opheffing. Zie *Nieuwsblad van het Noorden* 22 februari 1921 en *De Provinciale Groninger Courant* 15 maart 1921.
7. E. Meeter, *Willem I Willem II, Kranten, kerkers en koningen*, blz. 53, Uitgeverij Aspekt, Soesterberg 2002. Oorspronkelijke titel: *Holland, Its Institutions, Its Press, Kings and Prisons*. Uitgegeven door J.F. Hope, Londen 1857.

Vier generaties Werk op de kermis

Kermisklanten in de stad Groningen

Henk Hartog, Groningen

Op de requeste van **Jan Taets** van Schoonhoven om geduirende dese marckt sigh, als sijnde van wasdom ende posituere verre passerende alle andere menschen, te mogen laten besien.

[Protocol civiele zaken van de stad Groningen, RA III a 55, d.d. 25 april 1655]

Op de requeste van **Hans Michiel Beeck**, versouckende seeker vrouwspersoon, gehiel ruich in 't aengesicht ende met gewassen locken uijt haer ooren, alhijr geduirende dese vrijmerckt te mogen laten besien. [RA III a 56, d.d. 14 september 1655]

Op de requeste van **Lieven van den Berge** uit Vlaenderen, ten einde hij sijn suster Magdalena out 46 jaren, groot 3 voet, 3 duim alhijr voor een civile prijs te laten besien. [Requestboek van de stad Groningen, deel 2, d.d. 28 februari 1678]

Op de req^{ste} van **Jan Palmer** uijt de meijerie van den Bos om alhijr geduirende het merckt een extraordinaris groote vrouwe, langh seven voeten moogen laten besien. [Requestboek deel 4, d.d. 15 september 1682]

Op de req^{te} van **Christina Hindrix** om geduirende dese tegenstaende jaermerckt te mogen vertoonen dat haer doghter door desselffs vlegten can draegen de swaertte van 200 ponden. [Requestboek deel 6, d.d. 23 april 1686]

Op de req^{ste} van **John Kemp** in compagnie met een **mons^r Sijmel**, de eerste de vermaarde Samson in krachten ende de tweede een wijtberoemde voltiseerder, om binnen dese stadt an een jegelijck haare konsten te moogen vertoonen.

De h:heeren Borgemesteren ende Raadt accorderen remonstrⁿ haar versoeck in voegen ten req^{ste} wordt gedaen. [Requestboek deel 15, 16-11-1700]

Op de requeste van **Johannes Valerius** sonder armen en handen gebooren.

De H:Heeren Borgem: en Raadt accorderen remonst: om alhier voor de tijdt van 14 dagen sijn konsten te mogen toonen. [Requestboek deel 15, 26-11 en 12-12-1701]

Op de requeste van **Gerrit Gerrits Knoop**, ten einde hem moge werden geaccordeert om in dese merckt met een kleijn poppenspel voor te staan, alsmede te laten sien dat 500 pondt met de vlechten van sijn haijr sal connen optillen.

De hheeren Borgemeesteren ende Raadt accorderen de remonstr: ten fine versoght geduirende de merckt te mogen voorstaan, mits dat de armen de vierde part der profijten bij de deure vallende genieten, sullende hier van de remons: kennisse aen de boeckhouder der Gemeene Armen werden gegeven. [Requestboek dl. 22, 4-5-1714]

Op de req^{ste} van **Carel Secre** in de Wildervanck woonachtigh om anstaende vrijmarckt koordanserije door sijn vrou en 3 kinderen te mogen doen, als mede verscheiden Italiaanse konsten door een jongelingh.

De h:heeren B: en R: accorderen des remonstr^s gedane versoeck, mits dat binnens huis en niet op de merckt dese exercitie sal laten doen, en betalinge van het ordinaris contingent an de armen werde gedaen. [Requestboek deel 25, 7-9-1720]

Op de req^{ste} van **Michiel Christianus de Smit** om te mogen laten besien een wilde dogter. De h:heeren B: en R: accorderen des remonstr^s gedane versoek.
[Requestboek deel 25, 19-9-1721]

Op de requeste van **Jannes Eijgeberg** in Pruisen geboortigh, hoe dat een besondere sterckte is hebbende, konnende onder andere een canon van 2600 pont alleen met de reghter handt opheffen en diverse andere stercke exercitien doen, als mede dat sijn vrouw en kinderen oock wonderlijke exercitien op de koorde konnen doen, versoghte dat Haar Ed: Mog: hem gelieven te accorderen om het selve in de kaatsebaan te mogen vertoonen, sullende het selve mede strecken tot voordeel van de Armen.

De H:Heeren Borgemeesteren ende Raadt accorderen de remonstr: geduirende de tijdt van drie weecken voor sijn persoon sijn exercitie te mogen doen sonder verdere koordansserie aan te stellen off vertoonen, onder betalinge van het ordinaris contingent an de Gemeene Armen. [Requestboek deel 25, 16-12-1721]

Alle@@@ digit@@@ (vijftien)

Antonia Veldhuis, Veenwouden (gecorrigeerd door Bert Kranenburg)

In deze rubriek komen interessante homepages en nieuwe digitale bestanden aan bod. Tips kunt u mailen aan antonia.veldhuis@hetnet.nl.

Groninger bronnen

Piet Molema heeft van Dick Kuil de inhoudsopgave overgenomen van de tijdschriften *HuppelDePup* (HDP), *Gruoninga* en *Westerwolde*. Ze zijn te vinden op zijn homepage <http://www.familiemolema.nl/grweb.htm> onder **Boeken en Tijdschriften**.

Er komen de laatste tijd steeds meer digitale bewerkingen op internet, waaronder ook van Groningen. Op de door mij als favoriet ingestelde pagina van Herman de Wit (<http://geneaknowhow.net/digi/bronnen.html>) kunt u dat zien bij **NIEUW**, links in de blauwe balk in een goudkleurig kader. Aanklikken daarvan geeft de nieuwste digitale bestanden die de laatste maand(en) ter beschikking zijn gesteld, de nieuwste bovenaan. De rangschikking is daardoor dus niet per provincie. Dat is wel het geval bij bestanden die er al opstonden, in de linker kolom.

Van de door De Groninger Archieven beschikbaar gestelde bestanden noem ik de inventarissen van boedels in de archieven van Fivelingo, Hunsingo, Oldambt, Westerkwartier, Selwerd en Sappemeer en Bellingwolde tot 1811 (toegang 730-735, zie ook HDP 1991 nr. 1). Verder o.a. lijsten van landgebruikers in Ten Post en 't Zandt en onderhoudsplichtigen van bruggetjes in Wittewierum. Allen van 1611. Door aanklikken van het gewenste komt u in het bestand. Menno de Lange zette drie transcripties van doopboeken op internet: Niekerk en Vliedorp (1651-1811), Ulrum (1664-1811) en Vierhuizen (1673-1811). Deze zijn ook rechtstreeks te bereiken via <http://home.hetnet.nl/~mennodel/niekerkvliedorp.htm> (voor Niekerk dus) en <http://home.hetnet.nl/~mennodel/vierhuizen.htm> en <http://home.hetnet.nl/~mennodel/ulrum.htm> voor resp. Vierhuizen en Ulrum.

Menne Glas heeft op zijn homepage (<http://www.menneglas.nl/ledematen>) lidmatenlijsten van diverse jaren staan van de plaatsen: Aduard, Baflo, Bellingwolde, Blijham,

Den Ham, Dorkwerd, Eenrum, Engelbert, Eppenhuisen, Ezinge, Farmsum, Feerwerd, Garmerwolde, Garnwerd, Grootegast, Harkstede, Hellingum, Heveskes, Hoogemeeden, Hornhuizen, Huizinge, Lagemeeden, Leens, Meedhuizen, Mensingeweer, Midwolde/Leek, Niehove, Niekerk/Vliedorp, Nieuw-Beerta, Nieuw-Scheemda, Noordhorn, Nuis, Oldehove, Onderwierum, Oostwold, Oterdum, Saaksum, Scharmer, Schildwolde, Siddeburen, Slochteren, Ter Apel, Vierhuizen, Vriescheloo, Wierum, Winschoten, Wirdum, Wittewierum en Zuidhorn. De lijsten zijn ingeleverd door diverse personen. Ook u kunt uw bewerkte lidmatenlijsten (laten) plaatsen.

Diverse bewerkingen van Eenrum (doden, huwelijk, dopen, lidmaten en voogdijzaken) en Pieterburen (overledenen) staan op <http://www.reenders.com/sources.html> gemaakt door Fred Reenders. Hij verwijst weer naar Hans den Braber (<http://www.den-braber.nl>) die onder **Bronnen/prov. Groningen** (links op bladzijde, midden) een lijst geeft met daarop **Spanheim** (Provinciemeiers 1632–1719) en een 44-tal trouwboeken van Groningen die digitaal te raadplegen zijn.

Date en Elly Mulder wezen me op de homepage van de in Zwitserland wonende Klaas Jansen: <http://www.geneal.ch>. Bovenin staan **Kwartierstaten** (vier), **Parentelen** (o.a. Bontkes, Doedens, ten Have, Houwink, Molanus en Wigboldus), **Overzicht Familiënamen** (o.a. Mellema en Okkes), **Vragen** (foto's van onbekende personen), **Klaas Jansen** (voorstellen), **Links** en **mail**. Aanklikken geeft bij de eerste drie items een verdeling per provincie. Groningen is ruim vertegenwoordigd.

Harm Selling, bekend van zijn homepage <http://www.genealogiegroningen.nl>, opende daarnaast een nieuwe genealogische en historische pagina voor Winschoten. Hij fotografeerde het grootste deel van de begraafplaats aan de Hofstraat. De foto's zijn bij hem te bestellen, namen van zerken staan op de naamlijst. Verder plaatste hij een literatuurlijst, informatie over oud Winschoten en een overzicht van de door hem bewerkte bronnen. De site is nog volop in bewerking en suggesties en op- en aanmerkingen zijn welkom. Het adres is <http://www.genealogiewinschoten.nl>.

Ook Stoffer Rustebiel (die op zijn homepage o.a. vier Groninger kwartierstaten heeft, hierbij wordt u uitgenodigd om die te bekijken via **Genealogie**) houdt zich sinds een jaar bezig met het fotograferen en archiveren van begraafplaatsen. Van de Buitenwoelhof te Veendam heeft hij nu ongeveer 5500 namen in zijn database. Deze is te bereiken via <http://kabel.netvisit.nl/~rusteb01/grafschriften.htm>. Vervolgens op **Database Buitenwoelhof** (paars, onderstreept) drukken en u ziet de naamlijst. Ook hier zijn de foto's te bestellen, code in rechterkolom. Via zijn site kun je doorlinken naar de **Webring** om gegevens van andere fotografen/genealogen te zien. Deze is ook rechtstreeks te bereiken via <http://www.graftombe.nl/Groningen.htm>. Een tip die ik kreeg van Jan Jaap Hazenberg. Hij omschreef deze pagina als: "Geweldige inventarisatie van graven in de provincie Groningen op de site van Willem Hovinga". Zo'n 55 begraafplaatsen staan intussen op deze pagina. Op foto klikken geeft de namen. Veel west-Groningen.

Door op de adresbalk van <http://www.archive.org> het adres van een niet meer werkende homepage in te tikken is het mogelijk vervallen pagina's vanaf 1996 op te roepen en in te zien. Na het aanklikken van **Take Me Back** verschijnt een keurig overzicht met data van start, bijwerkingen en wanneer de bladzijde stopte. Aardig is dat de links (vaak) nog werken en die dus ook van oudere datum zijn. Voor makers van homepages dus de waarschuwing om zorgvuldig te zijn met wat u plaatst. Jaren later is dit nog te zien. Voorlopig heeft u hier wel weer even werk mee. En heeft u tijd over: inventarisatieprojecten genoeg!

Groninger Archieven, Cascadeplein 4, tel. 050-5992000;
www.groningerarchieven.nl

GenLias

De overlijdensakten (1811-1952) uit de volgende gemeentes staan nu in GenLias: Baflo, Bedum, Beerta, Bellingwolde, Finsterwolde, Grijskerk, Hoogezand (1811-1949), Hoogezand-Sappemeer (1949-1952), Hoogkerk, Kloosterburen, Zuidhorn.

Nieuwe genealogieën in de studiezaal (toegang 1957)

22064 **Haykens**. *Een Haykens-familie in Oost Friesland in de 17^e en 18^e eeuw*. Eigen uitgave. De stamreeks begint bij Mentet Haykens geboren waarschijnlijk tussen 1640 en 1645. Hij huwde ca. 1670. Uit dit huwelijk is een zoon bekend en wel Hayco Haykens. Mentet werkte in 1699 als Zolkommisar en was Bürgerhauptmann te Emden, Oost-Friesland.

22066 **Boerma**. *De voorouders en familie van Antje Boerma (1894-1955) uit Groningen*. De tot nu toe verst bekende voorvader van Antje Boerma was Roelof Pieters Boerma geboren rond 1700, hij was predikant en is waarschijnlijk overleden te Sappemeer na 1730. Hij huwde met Saartje Berens.

22068 **Blom**. *Kwartierstaat van Pieter Johannes Blom*. Samengesteld door E.A. Meindersma, 62 pag. De voorouders van Pieter Johannes Blom zijn afkomstig van diverse gebieden. De belangrijkste gebieden van herkomst zijn in Groningen Meeden en Westerwolde, en verder NO-Friesland, en in Duitsland het Oostfriesse grensgebied en het vorstendom Lippe-Detmold.

22070 **Neerings**. *Genealogie van het geslacht Neerings, 1670-2004*, door Th.A. Neerings, 2001, 192 pag. met index. De oudste direct aanwijsbare stamvader van deze familie is de beroepsmilitair Leonardus Neringh die rond 1670 is geboren op de buitenplaats Klingenberg, dat bij Tuil in de Betuwe ligt. Vanuit de stamvader worden de generaties tot aan het begin van de 21e eeuw beschreven.

22262 **Hartzma, Hartsema**. *Van Hartzma - tot Hartsema van Mensingeweer*, door H. van Alteren, 2004, 110 pag. Stamvader Wibrandus Hartzma was van 1682-1686 predikant in Mensingeweer; nakomeling Jurrien Hartsema was daar van 1929-1958 caféhouder organist en kerkvoogd. Tien generaties worden in het boek beschreven, verluchtigd met foto's en andere aanvullende informatie.

Nieuwe toegangen in de studiezaal

- 366 Doopsgezinde gemeente Pekela, 1851-1983
- 1109 Familie van Iddekinge, 15e-20e eeuw
- 1133 Familie Evenhuis te Woltersum, 1864-1956
- 1341 Cremersgasthuis te Groningen, 1676-1914
- 1809 Familie Lieftinck, 1813-1970
- 2093 Studentenvereniging Vindicat atque Polit, 1940-1970

Nieuwe boeken: Verschenen of nog te verschijnen

Eilko van der Laan, eilko@tiscali.nl

Het boerenerf in Groningen. 1800–2000. T. Scholtens. Uitg. Van Gorcum, Assen 2004; Groninger Historische Reeks deel 28; ISBN 9023240898; gebonden, geïllustreerd, 320 pagina's; € 27,50.

De rijke verscheidenheid aan erven in Groningen wordt beschreven, de bleekvelden, de moestuinen, de appelhoven en natuurlijk ook de siertuin, de Engelse tuin en de slingertuin. Toen na 1950 veel van de huishoudelijke functies van het erf verloren ging, veranderde de situatie drastisch.

Stad en Lande tijdens de Bataafse Republiek. Bestuurlijke en gerechtelijke verhoudingen in Groningen 1795–1807. H.A. Kamphuis. Uitg. Van Gorcum, Assen 2005; Groninger Historische Reeks deel 29; ISBN 9023240804; gebonden, 304 pagina's; geïllustreerd; € 17,90.

Het einde van het stadhoudelijke tijdperk en de verwarrende veranderingen en modernisering in besturen in het gewest Groningen en Ommelanden.

Het Groninger Boekbedrijf. Drukkers, uitgevers en boekhandelaren in Groningen tot het eind van de negentiende eeuw. H. van der Laan. Uitg. Van Gorcum, Assen 2005; Groninger Historische Reeks 30; ISBN 9023240944; gebonden; 488 pagina's, geïllustreerd; € 27,00.

Uitvoerige studie van een gedifferentieerde bedrijfstak in de stad Groningen, welke zich gaandeweg splitste in gespecialiseerde bedrijven.

Sporen van strijd in de provincie Groningen. 1945–2000. F. Lenselink. Uitg. Erven B. van der Kamp, Groningen 2000; geen ISBN; ingenaaid; 60 pagina's, geïllustreerd; € 5,40.

Winschoten terug in de tijd. Fotoboek. F. Bos. Eigen uitgave; ISBN 909019339, gebonden; 110 pagina's; geïllustreerd; € 23,50.

Gruoninga 47^e jaargang, 2002. In december 2004 verscheen de 200 pagina's tellende 47^e jaargang van dit "Jaarboek voor genealogie, naam- en wapenkunde".

Hierin genealogieën over de families Hamhuis (door P.J.C. Elema), Schaaf (G.P. Verwer en K.H. van Straten), Homkes (P.J.C. Elema, D. Homkes en L. van Amsterdam) en Busscher (A. van der Laan).

Verder de resultaten van een uitgebreid onderzoek naar "Het nageslacht van Ayolt Tonkes en Eetje Eenjes" (door H. Stuu) en naar dominee Tiliking van Wagenborgen (van de hand van Th.H. Wildeman).

Een uitgebreide bijdrage van R.H. Alma behandelt "Dekenlammeren, koeschot, schapenschot, weltplege en dijkhaver in de Marne" in de 16^e-18^e eeuw. Dit zijn oude heffingen, die over allerlei producten werden geheven.

Tenslotte nog een aantal lijsten opgesteld door R.H. Alma, zoals: landgebruikers in Kloosterburen in 1640, schotlijst van Hoogemeeden uit 1566, landgebruikers in Den Ham 1517-1604 en 1659-1717 (deze laatste lijst door M. Glas).

Voor meer informatie over *Gruoninga* kunt u contact opnemen met de administrateur M.J. de Lange, Pasveerweg 34, 8934 BX Leeuwarden, tel. 058-2802485.

Gruoninga 48^e jaargang, 2003.

Kort geleden verscheen de wederom ruim 200 bladzijden tellende 48^e jaargang. Hierin genealogieën van de families Bodhuis, Bolwijn, Uilersma en Warmolts (allen van de hand van P.J.C. Elema), een verhaal over Tiddo Huninga (door A. Veldhuis), en een aantal aanvullingen op eerder in dit jaarboek verschenen artikelen over de families Schmaal, Moorlag, het nageslacht van Wessel Feckens en de parenteel van Ebbo Ebbels.

Th.H. Wildeman schreef een bijdrage over *Trouw- en trouwbeloften* in het Klei-Oldambt en het gerecht van Farmsum, ruwweg tussen 1650 en 1750.

Redmer Alma is vertegenwoordigd met twee artikelen over oude handschriften: (1) een uit Groningen afkomstig getijden- en gebedenboek uit het eind van de 15^e eeuw met daarin familie-aantekeningen uit de familie Grelle tot het einde van de 17^e eeuw, en (2) *Conscriptio nobilium Groningensium*, het oudst bekende Groninger wapenboek, eind 16^e eeuw aangelegd door de Fries Rinnert van Solckema.

Tenslotte wederom een aantal lijsten: over schade in Beerta door de Munsterse troepen in 1665 (van A. Veldhuis), landeigenaren onder Niehove in 1566 (M. Glas), landgebruikers onder Noordhorn in 1545, schotlijst van Ezinge uit 1579, en dijkrollen onder Oxwerd uit de 16^e eeuw (deze laatste drie van R.H. Alma).

Bezoek aan het Verenigingscentrum in Weesp (II)

Op zaterdag 26 februari 2005 hebben we met 11 leden van onze afdeling een bezoek gebracht aan het Verenigingscentrum in Weesp.

Na een treinreis kwamen we omstreeks 10.30 uur aan bij genoemd centrum.

Hier werden we hartelijk ontvangen. Door één van de vrijwilligers werd vervolgens een duidelijke uiteenzetting gegeven van de in het centrum in de loop der jaren verzamelde collecties en de wijze waarop deze collecties kunnen worden geraadpleegd. Zo heeft men de beschikking over aangeleverde stambomen, veel informatieve boeken, documentatie, tijdschriften, familiewapens, familiegegevens uit Duitsland, ontzaglijk veel bidprentjes en knipsels uit kranten van advertenties en ander van belang zijnde informatie. Sommige gegevens kunnen reeds digitaal worden opgezocht.

Hierna volgde een rondleiding langs de verschillende ruimtes waar de collecties zijn opgeslagen. Alle gegevens zijn op een overzichtelijke wijze opgeslagen en kunnen op een eenvoudige wijze worden geraadpleegd.

Na deze rondleiding kon iedereen zelf zijn keuze maken om een onderzoek te doen naar bepaalde informatie.

Ikzelf ben de rest van de dag alleen bezig geweest met het nazien van knipsels van advertenties. Ik heb daarbij een aantal voor mij van belang zijnde gegevens kunnen opsporen. Ook anderen van de groep zijn hiermee bezig geweest. Van de gevonden informatie kon tegen een geringe betaling eventueel een kopie worden gemaakt.

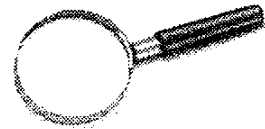
De nette wijze waarop alles wordt gearchiveerd heeft me getroffen. Wat een werk om dit alleen met vrijwilligers te doen. Ook de behulpzaamheid van de vrijwilligers bij het zoeken van de informatie was prima. Alle respect en waardering hiervoor.

Tegen 16 uur zijn we weer vertrokken. Het was voor mij en naar mijn indruk ook voor de anderen een nuttige en welbestede dag. Voor herhaling vatbaar.

Garnt D. Bouwman, Delfzijl

Vragen en antwoorden

redactie Thijs IJzerman

- Voor de spelregels van deze rubriek: zie HuppelDePup nr. 1 van 2005, blz. 31
- Adres: Hoendiep 117, 9743 AP Groningen, e-mail: thijs.ijzerman@planet.nl.

ANTWOORDEN

1999/14 BAKKER

Naar aanleiding van de vraag op uw site over Antje Jans Kremer kan ik nog aanvullen dat Antje Jans Kremer geboren is in Zuidhorn op 14 januari 1784 als dochter van Jan (Hindriks) Kremer en Hilje Jacobs.

Allen zijn voorouders van mij. Ze trouwt Mente, ook wel Minte, Klazens Reitsema op 8 december 1799 te Niekerk, nu gemeente Grootegast, toen Oldekerk. Mente Klazens Reitsema is daar mogelijk geboren rond 1780 als zoon van (en dit is wel zeker) Klaas Gerrits Reitsema en Aukje Benes. Eerst is Mente Klazens landbouwer te Niekerk. Dan verhuist hij samen met Antje Jans Kremer naar Groningen. Eerst wonen ze net buiten de wijk Vinkhuizen, alwaar hij mogelijk tolmeester en tegelijk boer was. Daarna ging hij samen met Antje Jans Kremer naar de binnenstad, waar ze een kroeg begonnen of in een kroeg gingen werken.

Riender van Til

VRAGEN

2005/6 BOUWHEER

Kornelis Okkes Bouwheer, geboren 15-8-1850 te Appingedam, zoon van Okke Kornelis Bouwheer en Maria/Marijke Alberts Kloosterhof. Gevraagd: woonplaats na 1870 en/of overlijdensdatum- en plaats.

Riemke Westerholt, Groningen

2005/7 COHEN

Vogellina Cohen, geboren 13-7-1830 te Appingedam, dochter van David Jonas Cohen en Rachel Eliazus de Boer. Gevraagd: woonplaats na 1830 en/of overlijdensdatum- en plaats.

Riemke Westerholt, Groningen

2005/8 EBENS

Ebe Hindriks Ebens, geboren 3-1-1851 te Appingedam, zoon van Jacobus Ebens en Trijntje Takens. Gevraagd: woonplaats na 1860 en/of overlijdensdatum- en plaats.

Riemke Westerholt, Groningen

2005/9 VAN OOSTEN

Levy van Oosten, geboren 29-6-1830, zoon van Simon Levy van Oosten en Mietje Hermans Catz. Gevraagd: woonplaats na 1830 en/of overlijdensdatum- en plaats.

Riemke Westerholt, Groningen

2005/10 POST

Geertje Levie Post, geboren 8-8-1850 te Appingedam, dr. van Levie Samuels Post en Vogelina van der Velde. Gevraagd: woonplaats en/of overlijdensdatum- en plaats.

Riemke Westerholt, Groningen

2005/11 VAN DER ZWIER

Maria van der Zwier, geboren 10-3-1870 te Appingedam, buitenechtelijke dochter van Jantje van der Zwier (overleden 13-5-1871). Gevraagd: woonplaats na 1870 en/of overlijdensdatum- en plaats.

Riemke Westerholt, Groningen

2005/12 MULDER en BRIJK

Gevraagd overlijdensdatum en -plaats van Berend Mulder en van Jantje Brijk, gehuwd op 31-10-1863 te Scheemda.

Erwin Stokkel, Almere

2005/13 MULDER en BRAAM

Gevraagd: overlijdensdatum en -plaats van Berend Mulder en Albertje Braam, gehuwd op 20-11-1884 te Scheemda. Vermoedelijk Delfzijl?

Erwin Stokkel, Almere

2005/14 HUISINGH

Gevraagd: geboorte- en overlijdensdatum van Emmina Huisingh, geb. te Muntendam, gehuwd met Geert Slijter 8-6-1871 te Muntendam.

Erwin Stokkel, Fugaplantsoen 9, 1312 SH Almere, e.p.stokkel@chello.nl

2005/15 KRODER

Waarschijnlijk kunt u mij een handje op weg helpen.....

Ik ben net begonnen met het maken van een kwartierstaat van de familie Kroder. Zij woonden in de provincie Groningen, omgeving Oude Pekela. Waar kan ik meer informatie inwinnen? Ik weet via www.genlias.nl dat Napoleon in 1811 de burgerlijke stand heeft ingevoerd, maar ik ben op zoek naar adressen in Groningen en Oude Pekela waarmee ik verder kan komen. Heeft iemand informatie over deze familie?

Bas Witvoet, Deest

Opm. redactie: op de Groninger Archieven (Cascadeplein 4, Groningen) vindt u op microfilm de burgerlijke stand van de gehele provincie en deels in de computer.

2005/16 LINDEMAN

Is er misschien iemand die onderzoek doet naar de familie Lindeman? De Lindemans komen uit Woldendorp en omgeving.

F.H. de Wilde, Brunssum

2005/17 SCHUITEMA

Is er misschien iemand die onderzoek doet naar de familie Schuitema? Deze woonden voornamelijk in Wagenborgen.

F.H. de Wilde, Brunssum

2005/18 VLIEG

Ik zoek gegevens van mijn overgrootvader genaamd Frederik Vlieg, waarschijnlijk geboren rond 1810 en in 1832 vanuit Appingedam vertrokken naar de, toendertijd, Kolonie Curaçao.

Eduardo Vlieg, Curaçao, Nederlandse Antillen.

Bestuur van de afdeling Groningen van de Nederlandse Genealogische Vereniging

• Voorzitter	J.W.H. van Campen	Weidebloemenweg 73 joopvc@ilse.nl	9302 AC Roden 050 – 501 82 14
• Vice-voorzitter (Afgevaardigde)	M.J. IJzerman	Hoendiep 117 thijs.ijzerman@planet.nl	9743 AP Groningen 050 – 311 97 07
• Secretaris	R. Ploeger	Grutto 16 ruploeger@hetnet.nl	9728 XJ Groningen 050 – 525 15 09
• Penningmeester (Plv. afgevaardigde)	G. Zuidema	Zilverlaan 30 gertzuidema@cs.com	9743 RK Groningen 050 – 577 63 63
• Bestuurslid (DIP)	N.T. de Oude	Turfsingel 35 ntdeoude@wxs.nl	9712 KJ Groningen 050 – 318 95 55
• Bestuurslid	E.F. van der Laan	Van Royenlaan 47A eilko@tiscali.nl	9721 EL Groningen 050 – 525 76 10

Redactie HuppelDePup

hjehartog@wanadoo.nl

H.J.E. Hartog	Snelliusstraat 28	9727 JN Groningen	050 – 525 33 33
J.B. Kranenborg	Westinghousestraat 36A	9727 GX Groningen	050 – 526 41 57
E.F. van der Laan	Van Royenlaan 47A	9721 EL Groningen	050 – 525 76 10
A. Veldhuis	Dr. A. Plesmanlaan 75	9269 PJ Veenwouden	0511 – 47 58 98
M.J. IJzerman	Hoendiep 117	9743 AP Groningen	050 – 311 97 07

Contactdienst (CALs)

tkjwagenaar@hotmail.com

T.K.J. Wagenaar	Spiegelstraat 103	9721 JT Groningen	050 – 526 67 01
-----------------	-------------------	-------------------	-----------------

Knipseldienst

renssen@swnet.nl

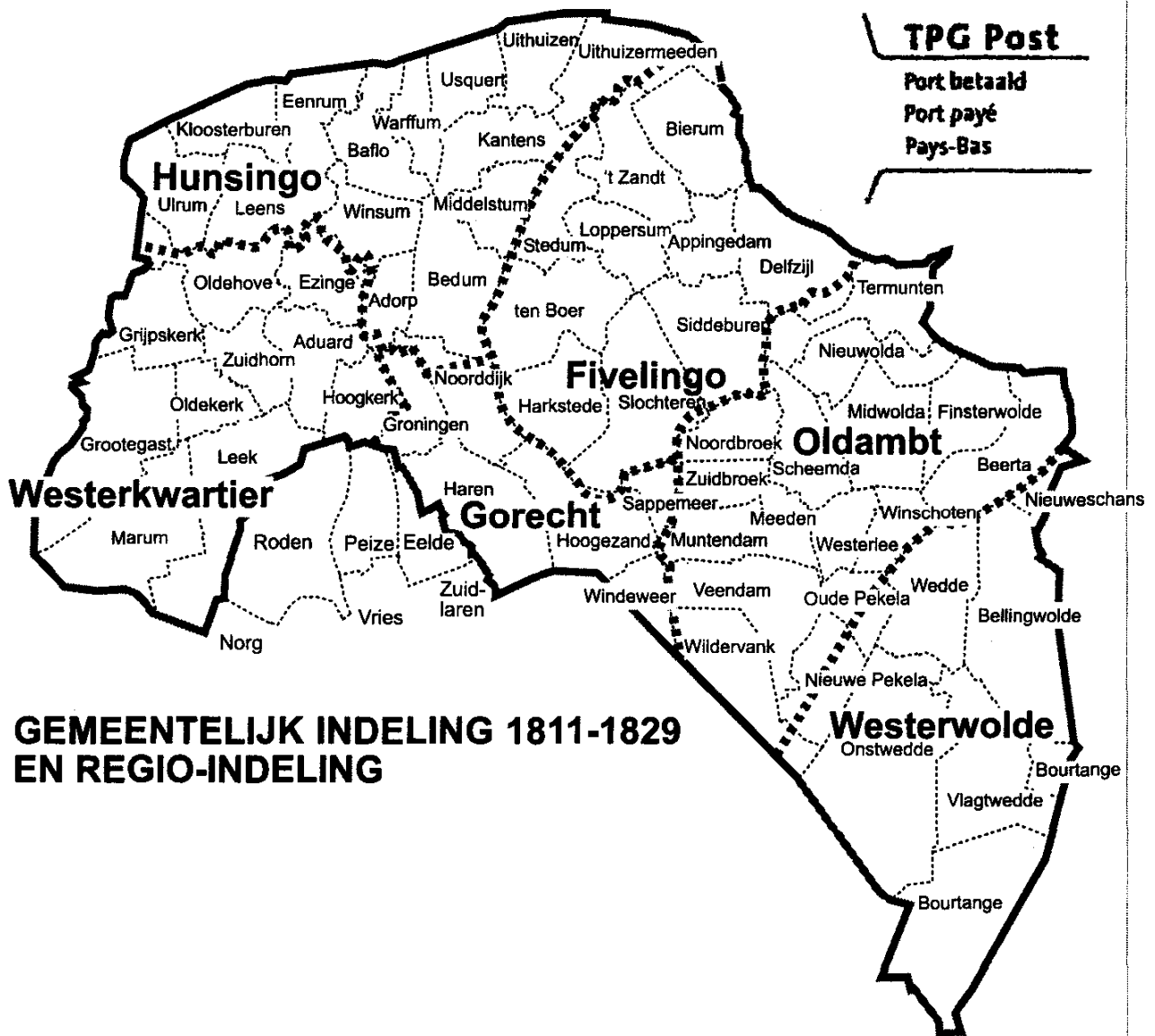
F. Renssen	Hoofdweg 396	9765 CT Paterswolde	050 – 309 40 55
------------	--------------	---------------------	-----------------

Afdelings website www.ngvgroningen.nl

annet@kaman.nl

G.J. Kaman-Broekhuizen	Tammingastraat 9	9978 PA Hornhuizen	0595 – 48 70 74
------------------------	------------------	--------------------	-----------------

Kinnen wie joe helpen?		Computer algemeen	Contactdienst	Genealogie beginners	Genealogie gevorderden	HazaData	Heraldiek	Internet	Kadaster	Militairen	NGV algemeen	Notarieel	ProGen
J.W.H. van Campen	050 – 501 82 14			✓	✓					✓			
Ir. A. Daae	050 – 309 22 93						✓						
H.J.E. Hartog	050 – 525 33 33			✓	✓						✓		
G.W. Kuijk	050 – 403 15 97					✓							
E. Landzaat	050 – 573 57 74												✓
M.J. de Lange	058 – 280 24 85			✓	✓	✓					✓		
P. Molema	079 – 342 36 80	✓				✓		✓					
R.O. Roffel	050 – 577 04 01					✓							
A. Veldhuis	0511 – 47 58 98			✓	✓			✓					
T.K.J. Wagenaar	050 – 526 67 01		✓							✓			✓
M.J. IJzerman	050 – 311 97 07			✓	✓	✓			✓		✓	✓	

**GEMEENTELIJK INDELING 1811-1829
EN REGIO-INDELING**

HuppelDePup

ISSN-nummer: 1380-7277

Indien onbestelbaar: Ruud Ploeger, Grutto 16,
9728 XJ Groningen